

T.C.

**BARTIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HALK EĞİTİM MERKEZİ KURSIYERLERİNİN UMUTSUZLUK
VE SÜREKLİ KAYGI DÜZEYLERİ İLE HAYAT BOYU
ÖĞRENME EĞİLİMLERİ İLİŞKİSİ**

HATİCE KÜBRA CEVİZ

DANIŞMAN

DOÇ. DR. SERPİL ÖZDEMİR

BARTIN-2022

T.C.

BARTIN ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

HAYAT BOYU ÖĞRENME VE YETİŞKİN EĞİTİMİ BİLİM DALI

**HALK EĞİTİM MERKEZİ KURSIYERLERİNİN UMUTSUZLUK VE SÜREKLİ
KAYGI DÜZEYLERİ İLE HAYAT BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİ İLİŞKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

Hatice Kübra CEVİZ

BARTIN-2022

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Doç. Dr. Serpil ÖZDEMİR danışmanlığında hazırlamış olduğum “HALK EĞİTİM MERKEZİ KURSIYERLERİNİN UMUTSUZLUK VE SÜREKLİ KAYGI DÜZEYLERİ İLE HAYAT BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİ İLİŞKİSİ ” yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

07.02.2022

Hatice Kübra CEVİZ

ÖNSÖZ

Çalışma süresince bana kılavuzluk eden destek ve pozitif enerjisini her daim hissettiğim danışman hocam Sn. Doç. Dr. Serpil ÖZDEMİR'e,

Tez çalışmama değerli katkılarından dolayı saygıdeğer Doç. Dr. Hüseyin KAYGIN ve Dr. Öğr. Üyesi Mukaddes ÖRS'e en kalbi teşekkürlerimi sunarım.

Varlıklarını her daim hissettiğim başta annem olmak üzere, ablalarım, kardeşime, babama ve değerli sevdiklerime minnet ve sevgilerimi sunarım.

Hatice Kübra CEVİZ

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Halk Eğitim Merkezi Kursiyerlerinin Umutsuzluk ve Sürekli Kaygı Düzeyleri ile Hayat Boyu Öğrenme Eğilimleri İlişkisi

Hatice Kübra CEVİZ

Bartın Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi

Anabilim Dalı

Dalı Tez Danışmanı: Doç. Dr. Serpil ÖZDEMİR

Bartın-2022 Sayfa: 78

Bu araştırmanın amacı halk eğitim merkezi kursiyerlerinin umutsuzluk ve sürekli kaygı düzeyleri ile hayat boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu amaç doğrultusunda betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmaya Bartın'daki halk eğitim merkezlerinden 301 kişi katılmıştır. Halk eğitim merkezi kursiyerlerine kişisel bilgi formu, “Beck Umutsuzluk Ölçeği”, “Sürekli Kaygı Ölçeği”, “Hayat Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği” uygulanmıştır. Verilerin analizinde SPSS 23 (Statistical Package for Social Sciences) programı kullanılmıştır. Nicel veriler t testi, varyans analizi (ANOVA), ve regresyon analizi ile analiz edilmiştir. Analizler sonucunda umutsuzluğun yaşam boyu öğrenme eğilimleri üzerinde yaklaşık %26 etkili olduğu, sürekli kaygı ölçeği ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeği arasında negatif yönlü anlamlı, sürekli kaygı ölçeği ile Beck umutsuzluk ölçeği arasında pozitif yönde anlamlı, yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeği ile Beck umutsuzluk ölçeği arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0,05$).

Anahtar Kelimeler: Umutsuzluk, Sürekli kaygı, Hayat boyu öğrenme, Hayat boyu öğrenme eğilimleri, Halk eğitim merkezi kursiyerleri

ABSTRACT

M. Sc. Thesis

The Relationship Between Hopelessness and Trait Anxiety Levels and Lifelong Learning Trends of Public Education Center Trainees

Hatice Kübra CEVİZ

Bartın University

Graduate School

Department of Lifelong Learning and Adult Education

Thesis Advisor: Assoc. Dr. Serpil ÖZDEMİR

Bartın-2022 Sayfa: 78

The aim of this research is to examine the relationship between hopelessness and trait anxiety levels of public education center trainees and their life long learning tendencies. For this purpose, descriptive survey model was used. 301 trainees from public education centers in Bartın participated in the research. Personal information form, “Beck Hopelessness Scale”, “Trait Anxiety Scale”, “Lifelong Learning Tendency Scale” were applied to public education center trainees. SPSS 23 (Statistical Package for Social Sciences) program was used in the analysis of the data. Quantitative data were analyzed by t-test, analysis of variance (ANOVA), and regression analysis. As a result of the analysis, it is found that hopelessness has an effect of approximately 26% on lifelong learning tendencies, there are a negative significant correlation between trait anxiety scale and lifelong learning tendencies scale, a positive significant correlation between trait anxiety scale and Beck hopelessness scale, and a negative significant correlation between lifelong learning tendencies scale and Beck hopelessness scale ($p<0.05$).

Keywords: Hopelessness, Constant anxiety, Lifelong learning, Lifelong learning tendencies, Public education center trainee

İÇİNDEKİLER

BEYANNAME	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar DİZİNİ.....	ix
EKLER DİZİNİ	xi
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	xii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı	1
1.3. Araştırmanın Önemi.....	2
1.4. Sayıtlar.....	2
1.5. Sınırlılıklar	3
1.6. Tanımlar	3
2. LİTERATÜR ÖZETİ.....	5
2. 1. Kavramsal Çerçeve.....	5
2.1.1. Umutsuzluk.....	5
2.1.1.1. Umutsuzluğun Nedenleri	6
2.1.1.2. Umutsuzluğun Belirtileri	7
2.1.2. Sürekli Kaygı	7
2.1.3. Öğrenme.....	9
2.1.3.1. Hayat Boyu Öğrenme.....	9
2.2. Konuyla İlgili Yapılan Çalışmalar	11
2.2.1. Umutsuzlukla İlgili Çalışmalar	11
2.2.2. Sürekli Kaygı İle İlgili Çalışmalar	14
2.2.3. Hayat Boyu Öğrenmeyle İlgili Çalışmalar.....	16
3. YÖNTEM	20
3.1. Araştırma Modeli.....	20
3.2. Araştırmaya Katılanlar ve Nitelikleri.....	20

3.2.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri	20
3.3. Veri Toplama Araçları	25
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu.....	25
3.3.2. Umutsuzluk Ölçeği	25
3.3.3. Sürekli Kaygı Ölçeği	26
3.3.4. Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği	27
3.4. Veri Toplama Süreci.....	27
3.5. Verilerin Analizi.....	28
3.6. Ölçeklerin Güvenirliği.....	28
4. BULGULAR	31
4.1. Birinci Araştırma Sorusuyla İlgili Bulgular.....	31
4.2. İkinci Araştırma Sorusuyla İlgili Bulgular	32
4.2.1. Cinsiyete Göre Farklar	32
4.2.2. Yaşa Göre Farklılaşmalar	33
4.2.3. Çalışıp Çalışmama Durumuna Göre Farklılaşmalar	34
4.2.4. Eğitim Durumuna Göre Farklılaşmalar	34
4.2.6. Gelir Düzeyine Göre Farklılaşmalar	37
4.2.7. Medeni Duruma Göre Farklar	38
4.2.8. Çocuk Sayısına Göre Farklar	38
4.2.9. Birlikte Yaşanılan Kişilere Göre Farklılaşmalar	39
4.2.10. Yaşanan Yere Göre Farklılaşmalar	40
4.2.11. Alınan Kursa Göre Farklılaşmalar	41
4.2.12. Katıldığı Kurs Sayısına Göre Farklılaşmalar.....	42
4.2.13. Hangi HEM’de Kursa Katıldığına Göre Farklılaşmalar	44
5. SONUÇLAR, TARTIŞMA ve ÖNERİLER	46
5.1. Sonuçlar	46
5.1.1. Umutsuzluğa Yönelik Sonuçlar	46
5.1.2. Sürekli Kaygıya Yönelik Sonuçlar	48
5.1.3. Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimine Yönelik Sonuçlar	49
5.2. Tartışma.....	51
5.2.1. Umutsuzluğa Yönelik Sonuçlara İlişkin Tartışma.....	51
5.2.2. Sürekli Kaygıya Yönelik Sonuçlara İlişkin Tartışma.....	53
5.2.3. Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimine Yönelik Sonuçlara İlişkin Tartışma	56

5.3. Öneriler.....	59
5.3.1. Gelecek Araştırmalara Öneriler.....	59
5.3.2. Uygulayıcılara Öneriler	59
KAYNAKÇA.....	61
EKLER	69

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo	Sayfa
No	No
3.2.1: Cinsiyete göre dağılım	20
3.2.2: Yaşa göre dağılım.....	21
3.2.3: Çalışıp çalışmamaya göre dağılım	21
3.2.4: Öğrenim durumuna göre dağılım	21
3.2.5: Çalışılan kuruma göre dağılım	22
3.2.6: Bireysel aylık gelir düzeyine göre dağılım	22
3.2.7: Medeni duruma göre dağılım	22
3.2.8: Çocuk sayısına göre dağılım	23
3.2.9: Birlikte yaşanan kişilere göre dağılım	23
3.2.10: Yaşanılan yere göre dağılım.....	24
3.2.11: Halihazırda katılınan kursa göre dağılım	24
3.2.12: HEM’de daha önce katılınan kurs sayısına göre dağılım.....	24
3.2.13: Katılınan HEM merkezine göre dağılım	25
3.7: Çalışmada kullanılan ölçeklerin normallik dağılımı	29
4.1: Katılımcıların umutsuzluk, sürekli kaygı ve yaşam boyu öğrenme eğilimleri ilişkisi.	31
4.2: Katılımcıların umutsuzluk düzeyleri, sürekli kaygı düzeyleri ve hayat boyu öğrenme eğilimleri ile cinsiyet arasındaki ilişki.....	32
4.3: Katılımcıların umutsuzluk düzeyleri, sürekli kaygı düzeyleri ve hayat boyu öğrenme eğilimleri ile cinsiyet arasındaki ilişki.....	33
4.4: Katılımcıların umutsuzluk düzeyleri, sürekli kaygı düzeyleri ve hayat boyu öğrenme eğilimleri ile çalışıp çalışmama durumu arasındaki ilişki	34
4.5: Katılımcıların umutsuzluk, sürekli kaygı düzeyleri ve hayat boyu öğrenme eğilimleri ile eğitim durumu arasındaki ilişki	35
4.7: Katılımcıların umutsuzluk, sürekli kaygı düzeyleri ve hayat boyu öğrenme eğilimleri ile gelir düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi.....	37
4.8: Katılımcıların umutsuzluk, sürekli kaygı düzeyleri ve hayat boyu öğrenme eğilimleri ile medeni durumu arasındaki ilişki	38
4.9: Katılımcıların umutsuzluk, sürekli kaygı düzeyleri ve hayat boyu öğrenme eğilimleri ile sahip oldukları çocuk sayısı arasındaki ilişki	39

4.10: Katılımcıların umutsuzluk, sürekli kaygı düzeyleri ve hayat boyu öğrenme eğilimleri ile birlikte yaşanan kişiler arasındaki ilişkinin incelenmesi.....	40
4.11: Katılımcıların umutsuzluk, sürekli kaygı düzeyleri ve hayat boyu öğrenme eğilimleri ile yaşanan yer arasındaki ilişki.....	41
4.12: Katılımcıların umutsuzluk, sürekli kaygı düzeyleri ve hayat boyu öğrenme eğilimleri ile alınan kurs arasındaki ilişki	42
4.13: Katılımcıların umutsuzluk, sürekli kaygı düzeyleri ve hayat boyu öğrenme eğilimleri ile katıldığı kurs sayısı arasındaki ilişki	43
4.14: Katılımcıların umutsuzluk, sürekli kaygı düzeyleri ve hayat boyu öğrenme eğilimleri ile hangi HEM’de kursa katılması arasındaki ilişki	44
4.15: Yaşam boyu öğrenme eğilimleri üzerinde etkili faktörler	45

EKLER DİZİNİ

Ek	Sayfa
No	No
EK 1: Kişisel Bilgi Formu	69
EK 3: Sürekli Kaygı Ölçeği	71
EK 4: Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği.....	72
EK 5: Beck Umutsuzluk Ölçeği İzni	74
EK 6: Sürekli Kaygı Ölçeği İzni	75
EK 7: Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği İzni	76
EK 8: Etik Kurul Onayı	77
EK 9: Araştırma Uygulama İzni	78

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

N	: kişi sayısı
p	: korelasyon katsayısı
SS	: standart sapma
%	: yüzde

KISALTMALAR

ANOVA	: Analysis of Variance
HEM	: Halk Eğitim Merkezi
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
TDK	: Türk Dil Kurumu

HALK EĞİTİM MERKEZİ KURSIYERLERİNİN UMUTSUZLUK VE SÜREKLİ KAYGI DÜZEYLERİ İLE HAYAT BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİ İLİŞKİSİ

1. GİRİŞ

Bu bölüm; araştırmanın problemini, amaçlarını, önemini, sınırlılıklarını, konuyla ilgili kavramların tanımlarını içinde barındırmaktadır.

1.1. Problem

Yüzyılımız, bazı düşünür ve bilim insanları tarafından “kaygı çağı” olarak ifade edilmekte, “stres” çağımızın hastalığı olarak nitelendirilmektedir. Doğanın egemenliğinden kurtulmak, ona egemen olmak için teknolojiyi geliştiren insan, kendi oluşturduğu düzenin tutsağı durumuna gelebilmektedir. Bunun sonucunda birey, içinde yaşadığı dünyadaki yerini ve kimliğini kaybedebilmektedir. Bireyler, kendilerine ve yaşadıkları toplumlara yabancılaşmakta, birbirleriyle iletişim ve yakın ilişki kurmakta zorlanır hale gelmektedir. Bu da yalnızlaşmalarına neden olabilmektedir. Günümüzde hızla devam eden teknolojik ilerlemeler ve sosyal yaşamda meydana gelen değişimler, söz konusu değişimlere adapte olmaya çalışan bireylerin kaygı düzeylerini de artırabilmektedir (Çakmak ve Hevedanlı, 2005). Ayrıca günlük hayatta karşılaşılan sorunlara zaman zaman çözüm bulunamaması, bireylerde; içinde bulundukları durumla ilgili negatif duygular taşımalarına, kaygılanmalarına ve umutsuzluğa neden olabilmektedir.

Değişimin kaynağı olan teknolojilerin dahi kısa zamanda geçerliğini kaybettiği günümüz dünyasında toplumsal, kültürel, siyasî ve ekonomik alanlarda büyük değişim ve yenilikler yaşanmaktadır. Söz konusu yenilikler, aktif ve sürekli bilgi kullanımının önemini de artırmaktadır. Bireylerin herhangi bir sorunun çözümünde gereksinim duydukları bilgilere ulaşabilmeleri ve ulaştıkları bilgileri kendi yapılarına uydurabilmeleri yaşam boyu öğrenme yoluyla mümkün olacaktır (Polat ve Odabaş, 2008). Öte yandan; yaşam boyu öğrenmenin, bireylerin hayata umutla bakma eğilimlerinin artmasına ve kaygı düzeylerinin azalmasına katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel hedefi, halk eğitim merkezi kursiyerlerinin hayat boyu öğrenme eğilimlerinin sürekli kaygı ve umutsuzluk ile anlamlı düzeyde ilişkili olup olmadığını

belirlemek; bazı demografik değişkenlere göre aralarındaki ilişkiyi ortaya koymak ve sürekli kaygı ile umutsuzluğun hayat boyu öğrenme eğilimlerini anlamlı bir düzeyde yordayıp yordamadığını belirlemektir. Bu doğrultuda bu araştırmanın ana problem cümlesi, “Halk eğitim merkezi kursiyerlerinin umutsuzluk ve sürekli kaygı düzeyleri ile hayat boyu öğrenme eğilimleri ilişkisi nasıldır?” olarak kurulmuştur.

Alt problemler şu şekilde oluşturulmuştur:

1. Halk eğitim merkezi kursiyerlerinin umutsuzluk düzeylerinde, sürekli kaygı düzeylerinde ve hayat boyu öğrenme eğilimlerinde; cinsiyete, yaşa, çalışıp çalışmama durumuna, eğitim durumuna, kurum türüne, gelir düzeyine, medeni duruma, çocuk sayısına, birlikte yaşanan kişilere, yaşanan yere, alınan kurslara, katıldığı kurs sayısına ve hangi HEM’de kursa katıldığı durumlarına göre anlamlı farklar görülmekte midir?
2. Halk eğitim merkezi kursiyerlerinin umutsuzluk, sürekli kaygı düzeyleri ve hayat boyu öğrenme eğilimleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Halk eğitim merkezi kursiyerlerinin umutsuzluk ve sürekli kaygı düzeylerinin, hayat boyu öğrenme eğilimleri üzerinde anlamlı bir yordayıcılığı var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Alan yazın taraması sırasında, daha önceden halk eğitim merkezi kursiyerlerinin umutsuzluk, sürekli kaygı ve hayat boyu öğrenme eğilimleri ilişkisi hakkında yapılmış herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu konu üzerine yapılacak olan ilk çalışma olmasından dolayı önemlidir. Bu sebeple bundan sonraki yapılacak çalışmalara kaynaklık edeceği düşünülmektedir.

1.4. Sayıtlar

- Araştırmada kullanılacak olan ölçeklerin ve kişisel bilgiler formunun araştırmaya konu olan halk eğitim merkezi kursiyerleri tarafından içten ve doğru olarak cevaplandırıldığı varsayılmaktadır.
- Veri toplama araçlarının, amaca uygun olduğu varsayılmaktadır.
- Araştırmaya, halk eğitim merkezi kursiyerlerinin gönüllü olarak katılım sağladığı varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

- Araştırma verileri, Bartın ilindeki Halk Eğitim Merkezlerindeki çalışmaya gönüllülük esasınca katılan kursiyerlerden toplanan verilerle sınırlıdır.
- Araştırmanın verileri, Beck umutsuzluk ölçeği, sürekli kaygı envanteri, yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeği ve belirlenen demografik özellikleri oluşturan anket soruları ile sınırlıdır.
- Veri toplama süreci, ölçeklerin uygulama izninin verildiği 2019-2020 eğitim öğretim dönemi ekim ayında açık olan kurslar ve kurslara bu süreçte katılım sağlayan kursiyerler ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

- **Umut:** Ümit, ümit etmekten doğan duygu, olacağı yönünde beklenti duyulan veya olacağı düşünülen şeydir (TDK,2022).
- **Umutsuzluk:** Kişinin istekli olmayışı, iyilik halinden uzak oluşu ve amaçsızlığının beraberinde hayattaki olayları olumsuz yönde algılamasına neden olan şuan içinde bulunulan ve gelecek zamanın olumsuz şekilde görüldüğü negatif bir bilişsel değerlendirmedir (Üngüren ve Ehtiyar, 2009).
- **Kaygı:** İnsanların tehlike anında ya da kendilerine yönelik olduklarını düşündükleri bir tehditin varlığını hissettiklerinde tecrübe ettikleri fiziksel duyumların genel ismidir. (Robichaud ve Dugas J, 2020).
- **Sürekli kaygı:** Bireyin deneyimlemekte olduğu durumları genel olarak stresli olarak tanımlama eğilimi yani kaygı yaşantısına olan yatkınlığıdır (Öner ve Compte, 1998).
- **Öğrenme:** Canlının yaşantısı veya tekrar yoluyla canlının davranışlarında meydana gelen kalıcı ve sürekli değişikliklerdir(Bacanlı, 2019).
- **Hayat boyu öğrenme:** Toplumsal, sosyal, kişisel veya istihdam ile ilgi kurarak tüm hayat boyunca bilgi, beceri ve yeterlilikleri geliştirmek hedefiyle hayat boyunca gerçekleştirilen her türlü öğrenme etkinlikleridir (Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi ve Eylem Planı, 2014).
- **Hayat boyu öğrenme eğilimleri:** Coşkun (2009) tarafından hayat boyu öğrenme etkinliği içinde olan bireylerin bilişsel ve duyuşsal özellikleri incelendiğinde; merak, sebat, öğrenmeyi düzenleme, motivasyon gibi faktörlerin hayat boyu öğrenmenin temelini oluşturduğu düşünülmüş ve bu kavramlar hayat boyu öğrenme eğilimleri olarak adlandırılmıştır.

- **Halk eğitimi merkezleri:** Hayat boyu öğrenme mottosu doğrultusunda eğitici faaliyetler ile kursların gerçekleştirildiği kurumlardır (Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları, 2018).
- **Kursiyer:** Yaygın eğitim kurumları tarafından açılan kurslara katılan bireylerdir (Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları, 2018).

2. LİTERATÜR ÖZETİ

Araştırmanın bu kısmında alan yazın araştırması sonucunda konu ile ilgili genel bir açıklama yapılmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda umutsuzluk, umutsuzluğun nedenleri, umutsuzluğun belirtileri, sürekli kaygı, öğrenme ve hayat boyu öğrenme gibi kavramlar açıklanmıştır. Sonrasında umutsuzluk, sürekli kaygı, hayat boyu öğrenme kavramlarına yönelik yapılmış olan araştırmalar özetlenmiştir.

2. 1. Kavramsal Çerçeve

Tezin kavramsal çerçevesi bu başlık altında ele alınmıştır.

2.1.1. Umutsuzluk

Umutsuzluk bireyin özünü negatif niteliklerle tanımlaması, gelecekte beklenenin olumsuz olması ve bu olumsuzluğun değiştirilemeyeceği yönünde oluşturduğu düşünce ve duygu durumudur. Umutsuzluk içinde olan kişide, geleceğe dair negatif değerlendirme ve gelecekte her şeyin daha kötü olacağı düşüncesi hâkimdir (Doğan 2012).

Beck ve arkadaşları (1963) umutsuzluk kavramını kişilerin başarısızlıklarını başarıya dönüştüremeyeceklerini ve sorunlarını çözemeyeceklerini düşünmesi, bir dayanağı olmamasına rağmen yaşadığı olaylardan doğru olmayan çıkarımlar yapması ve hedefine varmak için emek vermediği durumlarda bile olumsuz sonuçlar beklemeleri olarak tanımlamaktadırlar (Beck ve arkadaşları 1963, akt. Akandere, Acar ve Baştuğ 2009).

Kişiler umutsuzluk duygusu içindelerse hayatları süresince yaşadıkları durumlar karşısında bir çözüm bulamadıklarını hissetmektedirler. Başarmayı hedefledikleri işleri gerçekleştiremeyeceklerini ve bunun için adım attıkları her türlü eylemde başarısız olacaklarını tasvir ederek geleceğe olumsuz bakmakta, geleceklerini karanlık görmektedirler (Kumcağız, 2007).

Melges'e göre (1969) umut ve umutsuzluk zıt durumları işaret eder. Umutta hedeflenene varmak için yapılan planların başarılı olacağı düşüncesi varken; umutsuzlukta başarısız olunacağı düşüncesi vardır. Bu iki karşıt beklenti kişilere, durumlara, gerçekleşmesi umulan sonucun nasıl, ne zaman gerçekleştiğine göre farklılık göstermektedir. Bu plan ve beklentiler kişinin kendisi için belirlediği amacın şeklini de etkilemektedir. Bu düşünce şeklini birey şu

süreçlerden geçirmektedir:

Yeteneğe Karşı Şans: Kişi hedeflerine kabiliyet ya da fırsatlar yardımıyla ulaşabilir. Geleceklerinin şans ile şekillendiğini düşünen kişiler hedef doğrultusunda daha az eylem gösterir. Gerçekleştirilecek eylemin etkin olup olmadığına duyulan inanç ve bireyin benliğine saygısı ve kabiliyetine duyduğu inanç umutsuzluk duygularının tespit edilmesinde rol oynamaktadır.

Güvene Karşı Güvensizlik: Umut duygusunun gelişmesinde kişinin kendi dışındaki kişilere de duyduğu güven önemlidir. Başkalarıyla gerçekleştirdiği bir eylem olumsuz sonuçlandığında güven duygusu olmayan birey kendini sorumlu görmeyerek sorumluluğu diğerlerine yükler. Güven duygusu gelişmiş birey ise olumsuz sonuçta kendisini de sorumlu görür. Güvensiz birey uzun vadeli hedeflerdense kısa vadeli hedeflere yönelir.

Uzun Döneme Karşı Kısa Dönem: Umut, uzun, kısa veya her iki dönemde gerçekleştirilebilecek hedefleri tespit eder. Sürenin uzaması ile umutsuzluk ortaya çıkar. Böylece kişi teslim olmuş bir şekilde sonucu beklerken kısa süreli amaçlar doğrultusunda gayret gösterir.

Bu süreç özetlenecek olursa; amaca varma konusunda şansa karşı yetenek, başkalarına olan güven duygusu, süregelen ve uzun dönemli hedeflere oranla kısa dönemli hedeflere varma konusunda göstermiş olduğu emeğe duyulan inanç ve bunlar arasındaki etkileşim bireyin büyük oranda umut veya umutsuz olmasını belirlemektedir (Dilbaz ve Seber, 1993).

2.1.1.1. Umutsuzluğun Nedenleri

Umutsuzluğun çeşitli nedenleri vardır. Amerikan Psikoloji Birliği (1997)'nin belirlediği umutsuzluk nedenleri şunlardır (Aktaran Üngüren ve Ehtiyar, 2009):

1. Çeşitli etkenlere bağlı bir şekilde kişinin etkinliklerinin uzun süre kısıtlanması ve bunun sonucunda meydana çıkan yalnızlık,
2. Fiziksel sağlığın kötüye gitmesi,
3. Uzun süreli yaşanan kaygı,
4. Kendini bırakmak,
5. Soyut değerlere ve/veya Tanrı'ya olan inancın kaybolması,

2.1.1.2. Umutsuzluğun Belirtileri

Amerikan Psikoloji Birliği (1997'den aktaran Ağır, 2007) umutsuzluğun bulgularını şu şekilde sıralamıştır;

1. Karamsar temalı konuşmalar, olumsuz söylemler
2. Konuşma miktarında azalma, edilgenlik
3. Duyguların ifade edilmesinde azalma
4. Sorumluluk almada eksilme
5. Çevreden gelen uyaranlara verilen tepkinin azalması
6. İletişim içinde olduğu kişiye ilgisizlik
7. Umursamaz tutumlar
8. Yemek yeme isteğinde azalma
9. Uyku düzeninin değişmesi
10. Kişisel bakımda bozulmalar

Umutsuz bireyin özellikleri şu şekilde açıklanabilir:

1. Geleceğine dair negatif durumlar bekler.
2. Başaramadıklarına, yanlışlarına odaklıdır.
3. Amaçlarına dair hayata geçirdiği planların başarısız olacağını düşünür.
4. Kendi dışındaki insanlara duyduğu güven duygusu güçsüzdür.
5. Kötü eylemlerin gerçekleşeceğine iyi eylemlerin ise gerçekleşmeyeceğine inanır.
6. Kendi kabiliyetine güvenmez.
7. Değerli hayat olaylarına dair negatif yüklemelerde bulunur.
8. Sonucunu beğenmeyeceği olaylar yaşayacağına ve bunu değiştirebilecek bir şeyin olmayacağını düşünür.
9. İsteğini ve inancını yitirmiştir.
10. Uzun vadeli hedefler tayin etmekten imtina eder (Coşkun, 2010).

2.1.2. Sürekli Kaygı

Kaygı; çıkış noktası ve başlangıcı belirsiz olan fakat bilinçli bir şekilde varlığı hissedilen bir duygudur. Kaygı içinde olan birey huzursuzluk, ruhsal yaşamında kötümserlik ve farklı bir korku duygusu duyumsar (Kaya ve Varol, 2004). Alışılmış çevrenin değişmesiyle desteğin çekilmesi, negatif bir sonuçla karşılaşılacağı düşüncesi, geleceğe dair duyulan belirsizlik kaygının ortaya çıkmasına sebep olabilecek durumlardandır (Cüceloğlu, 2020).

Kaygı, korkudan farklı bir duygudur. Aralarında bazı farklar bulunmaktadır. Bunlar;

korkunun kaynağının belli, kaygının kaynağının ise belirsiz olması, korkunun kaygıdan daha şiddetli yaşanması, korkunun daha kısa süreli, kaygının ise uzun süre devam etmesidir. Bununla beraber; korku anında meydana çıkan fizyolojik belirtiler, kaygı sırasında da meydana çıkabilmektedir. Kaygının fizyolojik belirtilerini şöyle sıralamaktadır (Cüceloğlu, 2020):

Kaygının Fizyolojik Belirtileri	
Nefes darlığı	Mide ağrısı
Terleme	İshal ya da kabızlık
Nefes alıp vermede düzensizlik	Aşırı tepkide bulunma
Kesik kesik nefes alma	Titreme
Gerginlik	El ve ayak parmaklarında soğukluk
Kalp çarpıntısı	Sürekli yorgunluk
Aniden sinirlenme ağrısı	Sürekli baş
Bel ağrısı olması	Boyun kaslarının gergin

Kaygı genellikle gelecekle ilgili olumsuzluk içeren, karamsarlık yaratan, başarısızlık, stres ve umutsuzluk duyguları hissettiren duygu durumlarıyla ilişkilendirilmektedir. Bununla beraber kaygının, fiziki ve sosyal çevreden gelebilecek tehditlere karşı kişiyi uyarma, ihtiyaç olan uyumu sağlama ve hayatı devam ettirme sürecine katkı sağlayarak insanı motive etme şeklinde başka bir yönü de bulunmaktadır (Tektaş 2014).

Kaygı kavramına dair bilimsel inceleme ve çalışmaların başlangıcı 1940'lı yıllara kadar dayanmaktadır. Birbirinden ayrışan nitelikleri bulunan iki çeşit kaygı (durumluk ve sürekli) anlayışı hâkim olmuştur (Öner ve LeCompte, 1982).

Durumluk ve sürekli kaygıyı bir örnekle açıklayacak olursak; sürekli kaygı potansiyel enerjiye, durumluk kaygı ise kinetik enerjiye benzetilebilir. Sürekli kaygı, potansiyel enerji gibi belirli bir tepkiyi ortaya çıkarma yatkınlığı iken; durumluk kaygı, kinetik enerji gibi belirli bir zaman kesitinde oluşan bir olay ya da tepkidir. Sürekli kaygının düzeyi, kişinin

sonraki zamanlarda karşılaşıacağı tehlikeli olaylarda yaşayacağı durumluk kaygı seviyesinin şiddetini ve frekansını belirler. Bu sebeple, sürekli kaygı düzeyi fazla olan kişinin, baskıya maruz kaldığında, sürekli kaygı düzeyi az olanlara oranla daha hızlı ve daha sık olarak durumluk kaygı tepkilerini göstereceği düşünülür (Öner ve LeCompte, 1982).

Sürekli kaygı taşıdığı özellikleri sebebiyle kronik kaygı olarak da adlandırılabilir. Bu kaygı çeşidi doğrudan çevre kaynaklı tehlikeler nedeniyle olmayıp içten kaynaklanmaktadır. Zararı olmayan olayların kişi tarafından tehlikeli ve tehdit edici bulunması sebebiyle beliren keyifsizlik ve mutsuzluk duygusudur (Canbaz, 2001). Sürekli kaygı seviyesi fazla olan bireylerin daha çabuk kırıldıkları ve kötümser düşündükleri görülmektedir (Öner ve Compte, 1982).

2.1.3. Öğrenme

Öğrenme; kaynaktan gelen beceri, bilgi, duygu, düşünce ve tutumların mesaja dönüşerek uygun kanallar yardımıyla alıcıya ulaştırılması ve onların alıcı tarafından paylaşılmasıdır. Öğrenme, yaşantı sonucunda, kalıcı izli ve istendik davranış kazanma süreci olarak tanımlanabilir (Öner, 2014). Yaşam içerisinde bireyler çeşitli uyaranlar ile karşılaşmakta, bu uyaranlara tepkiler oluşturmaktadır. Bu bakış açısından öğrenme, uyarıcı ile tepkinin eşleştirilerek, uyarıcıya karşı gösterilen tepkinin pekiştirilmesi olarak tanımlanır (Bacanlı, 2019).

Öğrenme, insanların günlük hayatlarında gelişigüzel yaptıkları bir çalışma değil; özellikle üreten bireylerin yaşamlarında gerçekleştirdikleri her şeyin merkezinde konumlanan ve hayata önem katan çıkış noktası olmuştur. Bu sebeple öğrenme kavramının daha iyi anlaşılması ve insanların yaşamında uygulanabilir olması önemli görülmüştür. Öğrenme sadece bireyi değil toplumu da ilgilendiren bir çalışma olduğundan yetkiyi elinde bulunduran yetişkinin de üzerine düşeni yaparak yatırımlarını öğrenme faaliyetlerini dikkate alarak oluşturması gerekmektedir (Wagner, 2015). Öğrenme üzerine toplumdaki bireylerin ihtiyaçlarına uygun yatırımların yapılması hem bireyin hem toplumun faydasına olacaktır.

2.1.3.1. Hayat Boyu Öğrenme

Hayat boyu öğrenme, bireyin hayatı süresince gerçekleştirdiği her çeşit öğrenme faaliyetleri sonucunda kazandığı bilgi, beceri ve yeterlikleri geliştirme sürecidir. Hayat boyu

öğrenmenin hedefi, bireylerin hayatlarını en iyi şekilde yönlendirebilmeleri hedefiyle ekonomik ve sosyal yaşamın tüm basamaklarında yerini almasını sağlayarak içerisinde yaşadığımız bilgi toplumunda yaşamlarını daha iyi yönlendirebilmelerine imkân tanımaktır (Berberoğlu, 2010).

Hayat boyu öğrenme; kişilerin günden güne artarak devam eden bilgi birikimleri ile baş etmesi, yeni düzende ihtiyaç haline gelen, sorgulayan, araştıran, yaratıcı, iletişim kurabilen, yeniliklere ayak uydurabilen, gelişen teknolojiyi takip ederek kullanabilen insanlar yetiştirmektir (Epçaçan, 2013).

Hayat boyu öğrenme; bireysel veya toplumsal olarak, sosyal alanlarda veya istihdam ile ilgili konularda kişilerin; beceri, bilgi ve yeterliliklerini geliştirmek aynı anda kişisel yeterliliklerini arttırmak amacıyla hayatı süresince oluşturduğu her türlü öğrenme faaliyetleridir. Bilgi toplumu içerisinde yaşadıkları bilgi toplumuna ayak uydurabilmeleri ve bu toplumda hayatlarını daha iyi yönlendirebilmeleri için sosyal ve ekonomik hayatın tüm aşamalarına etkili bir şekilde katılmalarına olanak sunmak, hayat boyu eğitimin asıl hedefi olarak görülmektedir (MEB, 2009).

Hayat boyu öğrenme, hayatın içinde olan bir kavram olduğundan yaşamımız süresince karşımıza çıkacağı aşikârdır. Toplumlari oluşturan bireyler birbirleriyle etkileşim ve iş bölümü içerisindeydir. Bu sebeple toplumun gelişebilmesi ve ilerleyebilmesi için bireylere hayat boyu öğrenmenin önemi aşıl原因arak kendi öğrenmesinden sorumlu olması sağlanmalıdır (Can, 2011). Ayrıca bireyin hayat boyu öğrenme eğilimlerinin tespit edilmesi ile kendi öğrenme sürecini takip edebilir yeterlilikler kazanması sağlanarak kendini geliştirmesi sağlanabilir.

Clark'a (2005) göre hayat boyu öğrenme hayat süresince elde edilen beceri, bilgi ve tutumların değişiklik gösteren hayat şartlarında yeniden uyarlanarak yeni duruma uyum gösterebilmektir.

Aksoy'a (2008) göre hayat boyu öğrenme, hayat süresince kazanılan beceri, bilgi, tutum ve davranışlarla ilgili yeterliliklerin belgelendirilmesidir.

Hayat boyu öğrenme, kişinin tüm hayatı süresince öğrenme düzeyi ile yeteneklerini geliştiren bir süreçtir. Bu nedenle, hayat boyu öğrenme, sadece bireysel gelişimi, sosyalliği ve aktif vatandaşlığı değil, bunun dışında da rekabet gücünü, bilgi iletişim teknolojilerini kullanabilmeyi ve iş gücünü de artırmaktadır. Hayat boyu öğrenme sürecinde bireyin karşılaştığı zorluklar ve öğrenme sürecini etkileyen farklı durumlar vardır. Hayat boyu öğrenmeyi etkileyen faktörler arasında; bireyin yaygın ve örgün eğitim esnasındaki öğrenme ortamı, öğrenme biçimi, öğrenmeye ilişkin motivasyonu, yaşı, bulunduğu toplumun kültürel yapısı ve rol model olarak öğretmeni, görülmektedir (Günüç ve diğerleri, 2012).

Hayat boyu öğrenme; bireyin yeterliliklerini geliştirmesi, toplumda varlık gösterebilmesi, sosyal bir kimlik oluşturabilmesi amacıyla hayatı süresince gerçekleştirdiği her türlü öğrenmedir (Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi, 2009).

Hayat boyu öğrenme eğilimleri, hayat boyu öğrenen bireyin sahip olması gerekli görülen özelliklerdir. Hayat boyu öğrenmenin alt boyutları; motivasyon, sebat, merak ve hayat boyu öğrenmeyi düzenleme olarak belirtilebilir. Motivasyon; yeni öğrenmelere motive olmayı, sebat; bireyin öğrenmeye olan güdüsünü devam ettirebilmeyi, merak; öğrenmeye duyulan ihtiyacı, isteği, düzenleme kavramı da; öğrenme süreçlerini kendi ihtiyaçları doğrultusunda kendine uygun şekilde yönlendirmeyi ifade etmektedir (Diker Coşkun, 2009).

2.2. Konuyla İlgili Yapılan Çalışmalar

Umutsuzluk, sürekli kaygı ve hayat boyu öğrenme ile ilgili daha önceden yapılmış olan çalışmalara bu başlık altında yer verilmiştir.

2.2.1. Umutsuzlukla İlgili Çalışmalar

Okumuş, Mete, Bakiyev ve Kaçire (2013) tarafından yapılan bir araştırmada; kamuda görev yapan öğretmenlerin tükenmişlik, iş memnuniyeti ve umutsuzluk düzeyleri incelenmiştir. Araştırma sonucunda; umutsuzluk ve tükenmişlik arasında pozitif, memnuniyet ile umutsuzluk ve tükenmişlik arasında negatif anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır. Ayrıca erkek öğretmenlere oranla kadın öğretmenlerin umutsuzluk puanları daha fazla bulunmuştur.

Kezer, Ogurlu ve Akfırat tarafından yapılan bir araştırmada (2016); üniversite öğrencilerinin genel öz yeterlik ve umutsuzluk düzeyleri ile eleştirel düşünme eğilimleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Eğitim Fakültesindeki 208 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilen çalışma

sonucunda, umutsuzluk düzeyleri düşük, öz yeterlik düzeyleri yüksek ve eleştirel düşünme düzeyleri orta olarak saptanmıştır. Ayrıca, umutsuzluk puanlarının artmasıyla genel öz yeterlik puanları ile eleştirel düşünme eğilimi puanlarının düştüğü gözlenmiştir. Eleştirel düşünme puanlarının artmasıyla genel öz yeterlik puanlarının da aynı yönde arttığı tespit edilmiştir.

Çalışkan ve Mencik'in (2017) çalışmasında, polislerin umutsuzluk düzeylerinin bazı demografik değişkenler yönünden farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Çalışma sonucunda; yaş değişkeni ile umutsuzluğun alt boyutlarından “gelecek duygular” ve “gelecekte beklenen” alt boyutları arasında anlamlı seviyede ilişki bulunduğu saptanmıştır. Buna göre; 20-25 yaş arasındakilerin geleceğe ait umutları ve gelecekte beklenen seviyeleri 34-42 yaş arasındakilere oranla daha yüksektir. Ayrıca; umutsuzluk alt boyutları ile çalışılan bölge, medeni durum, cinsiyet faktörleri arasında anlamlı derecede bir ilişki tespit edilmemiştir.

Şahin ve Yıldırım'ın (2019) çalışmasının örneklemini, huzurevinde kalan, halk eğitim merkezinde kursiyer olan ve araştırmacının çevresindeki 188 yaşlı birey oluşturmaktadır. Çalışmanın amacı, yaşlılardaki internet kullanım niteliklerini tespit etmek ve bu niteliklerin hayat doyumu, umutsuzluk seviyesi ve algılanan sosyal destek arasındaki ilişkisini belirlemektir. Araştırma sonucunda ise; internet kullanımı ile ilgili çeşitli niteliklerin yaşlılarda algılanan sosyal destek seviyesi ve yaşam doyumu arasında pozitif yönde, umutsuzluk seviyeleri arasındaysa negatif yönlü ilişki tespit edilmiştir.

Tetik ve Yurtsever'in (2019) çalışmasında, ön lisans öğrencilerinin umutsuzluk düzeyleri ve umutsuzluk düzeylerinin çeşitli değişkenler yönünden farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Araştırma sonucunda; katılımcı öğrencilerin umutsuzluk düzeyleri hafif düzeyde bulunmuştur. Yaşam kaliteleri, aile gelir durumları, sosyal ilişkileri gibi faktörler ile öğrencilerin umutsuzluk düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Atan, Özer ve Turan (2020) tarafından yapılan araştırmada, kanser hastalarında umutsuzluk ve manevi bakım algısı incelenmiştir. Gelecekle alakalı duygular puanı ile hastaların yaşı arasında anlamlı pozitif ilişki tespit edilmiştir. Bekâr hastalarla farklı bir kronik hastalığı olanların umutsuzluk puanı, gelecek ile ilgili duygular ve gelecekle ilgili beklentiler puan

ortalamalarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca çalışmaya katılan hastaların umutsuzluk düzeyleri ile manevi bakım ve maneviyat algıları arasında anlamlı ve doğrusal bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Kansere hastalarının umutsuzluk düzeyinin orta olduğu görülmüştür. Hastaların maneviyat ve manevi bakım algıları ise yüksek düzeyde bulunmuştur.

Çolak ve Ünal (2020) tarafından yapılan araştırmada; üniversite öğrencilerinin umutsuzluk durumları ve yaşam doyumlarının madde kullanma eğilimi üzerine etkileri araştırılmıştır. Araştırmaya katılan 422 öğrenciden elde edilen verilere göre; öğrencilerin yaşam doyumunun madde kullanma yönelimini azaltıcı ve umutsuzluğun madde kullanma yönelimini artırıcı etken olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun nedeni olarak; umutsuzluk alt boyutlarından olan motivasyon kaybının etken olduğu tespit edilmiştir.

Şahin ve Üzar Öztekin (2020) tarafından huzurevinde kalan yaşlı kişilerin yaşam doyumu ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişki araştırılmıştır. Araştırma sonucunda; huzurevinde kalan yaşlıların umutsuzluk düzeylerinin yüksek, yaşam doyumlarının düşük olduğu görülmüştür. Yaşam doyumu ile umutsuzluk arasında negatif yönde ve orta seviyede anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

Say'ın (2020) tez çalışmasında; özel ihtiyaçları olan çocuğa sahip ve özel ihtiyaçları olan çocuğa sahip olmayan anne-babaların umutsuzluk düzeyi ile yaşam doyumları araştırılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Van ilindeki özel ihtiyaçları olan çocuğa sahip 151, özel ihtiyaçları olan çocuğa sahip olmayan 149 anne-baba oluşturmuştur. Özel ihtiyaçları olan çocuğa sahip olanların özel ihtiyaçları olan çocuğa sahip olmayanlara oranla umutsuzluk düzeyi ve yaşam doyumu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiş; ancak demografik nitelikleri bakımından anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Ulaşlı'nın (2020) tez çalışmasında; eşlerinden boşanmış olan kadınların duygu düzenleme, umutsuzluk ve başa çıkma yöntemleri araştırılmıştır. Araştırmanın çalışma grubuna resmi olarak boşanmış ve evlenmemiş 174 kadın katılmıştır. Araştırma sonucunda; mesleği olanların mesleği olmayanlara oranla, umutsuzluk seviyelerinin daha düşük olduğu ve ev

hanımlarının gelir ve bir işte çalışma durumlarına göre umutsuzluk düzeylerinin etkilendiği tespit edilmiştir.

Bal ve Tuna (2021) tarafından yapılan araştırmada; halk eğitim merkezinde sanatla uğraşan 154 ve sanatla uğraşmayan 106 kursiyerin yaşam kalitesi, benlik saygısı ve umutsuzluk düzeyleri incelenmiştir. Araştırma sonucunda benlik saygısının sanatla uğraşan yetişkinlerde sanatla uğraşmayan yetişkinlere oranla daha fazla olduğu bulunmuştur. Umutsuzluk ve yaşam kalitesi puanlarında ise anlamlı farka rastlanmamıştır.

Literatür taraması sonrasında umutsuzluk konulu akademik çalışmaların öğrencilere, öğretmenlere, kanser gibi hastalıkları bulunan kişilere, huzurevinde kalan bireylere, kadınlara, yaşlılara, diyetisyene gidenlere, psikiyatrik hastalığı olanlara, özetle dezavantajlı oldukları düşünülen veya umutsuzluğun konu başlığına yönelik olarak çalışma yürütülmesinin tercih edildiği çalışma gruplarına göre değiştiği görülmektedir. Bunun yanında farklı meslek grupları ve farklı kurumlarda da bu konunun çalışıldığı görülmüştür. Umutsuzluk konulu çalışmaların daha çok öğrencilere, öğretmenlere, dezavantajlı gruplara yönelik olarak yapıldığı görülmüştür. Halk eğitim merkezlerindeki kursiyerlere yönelik umutsuzluk üzerine yapılan çalışmaların literatürdeki azlığı ve buradaki şekliyle bir çalışmanın bulunmaması sebebiyle çalışmamızın alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2.2.2. Sürekli Kaygı İle İlgili Çalışmalar

Ekşi ve Dilmaç (2010) tarafından yapılan araştırmada; üniversite öğrencilerinin genel erteleme, karar vermeyi erteleme ve akademik erteleme düzeyleri sürekli kaygı açısından incelenmiştir. Araştırmada, sürekli kaygının genel erteleme, karar vermeyi erteleme ve akademik ertelemeyi anlamlı düzeyde yordadığı tespit edilmiştir. Katılımcıların yaş faktörüne göre karar vermeyi erteleme düzeylerinin anlamlı oranda farklılaştığı görülmüştür.

Pamuk, Hamurcu ve Armağan'ın (2014) üniversite öğrencilerinin durumluk ve sürekli kaygı seviyelerinin tespitini hedefledikleri araştırmada; öğrencilerin durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin medeni durum ve akademik başarı yönünden anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmüştür. Birinci öğretimde eğitim görenlere oranla ikinci öğretimde eğitim görenlerin durumluk kaygı düzeyleri anlamlı düzeyde farklı bulunmuştur. Ayrıca çalışmaya katılan kadın öğrencilerin sürekli kaygı seviyelerinin erkek öğrencilere oranla anlamlı farklılık

gösterdiği tespit edilmiştir. Çalışmadaki açık uçlu soruya verilen cevapların çözümlenmesi ile öğrencilerin üniversiteyi bitirdiklerinde atanamama, iş bulamama konularında kaygıları olduğu görülmüştür.

Tektaş'ın (2014), Meslek Yüksekokulundan mezun üniversite öğrencilerinin katılımıyla gerçekleştirdiği araştırmasında; durumluk ile sürekli kaygı arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur.

Ergin, Uzun ve Topaloğlu'nun (2016) çalışmasında; üniversite öğrencilerinin sürekli, mesleki kaygı seviyeleri ve bunları etkileyen etkenlerin tespiti araştırılmıştır. Öğrencilerin sürekli kaygı ve mesleki kaygı düzeyi orta düzeyde bulunmuştur. Erkeklerle oranla kızların mesleklerine yönelik daha fazla kaygı duydukları belirlenmiştir. Acile gelen hastaların durumlarıyla baş edebilme, tıpta uzmanlık sınavı gibi konular öğrencilerin en fazla kaygı duydukları konular olarak bulunmuştur. Öğrencilerde sürekli kaygı ve mesleki kaygının yaygın olarak görüldüğü tespit edilmiştir.

Şahinöz ve Ayhan'ın (2019) çalışmasında; bebeği ilk iki yaş dönemindeki annelerin, bebeklerinin içinde bulundukları gelişim dönemine dair bilgi ve kaygı düzeyleri çeşitli faktörler yönünden incelenmiştir. 102 anne ile gerçekleştirilen çalışmada; çocuk gelişimine dair yazılı kaynak okuyan annelerin çocuk gelişimi bilgi düzeyinin okumayanlara göre yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çocuk gelişimine dair bilgi seviyesi yüksek olan annelerin kaygı seviyelerinin de düşük olduğu saptanmıştır.

Sönmez, Becer, Gülen ve Madak'ın (2020), Yalova ilindeki özel bir yüzme spor kulübünden 100 katılımcı ile yaptıkları çalışmada; kaygı seviyesi üzerinde dört haftalık yüzme eğitimindeki beceri öğreniminin etkisi incelenmiştir. Öğrencilere eğitimden önce ve eğitimden sonra uygulanan testlerdeki değerler arasında anlamlı seviyede farklılık olduğu görülmüştür. Sportif becerinin öğrenilmesinin kaygı düzeyi üzerinde olumlu yönde bir düşüşe neden olduğu belirtilebilir.

Sakaoğlu, Orbatu, Emiroğlu ve Çakır (2020), Covid-19 ile mücadelede sağlık çalışanlarının kaygı düzeyini ve kaygıya bağlı faktörleri araştırmışlardır. 2020 senesinde sağlık personelinin katılımıyla gerçekleştirilen çalışmada; kaygı seviyesini etkileyen bağımsız

faktörler arasında çocuğu olması durumu, cinsiyet, Covid’li hastayla doğrudan temas durumu, medeni durumda anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Bilgili (2021) tarafından yapılan çalışmada; spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sürekli kaygı seviyesi demografik niteliklere göre incelenmiştir. Cinsiyet, spor yaşı, yaş ve gelir durumu değişkenleri ile sürekli kaygı seviyesi arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmamıştır. Sürekli kaygı düzeyi ile spor yaşı arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Anlamlı farklılık; 4-6 yıl spor yaşı olanlar ile 3-4 yıl spor yaşı olanlar arasındadır ve 3-4 yıl spor yaşı olanların lehinedir. Spor yaşının artması ile, öğrencilerin başarı beklentilerinin bu durumdan etkilenebileceği ve bu durumun da öğrencilerin sürekli kaygı düzeylerini arttırabileceği düşünülmüştür.

Literatür taraması sonrasında sürekli kaygı konulu akademik çalışmaların daha çok üniversite öğrencilerine, öğretmenlere, spor yapanlara, kanser gibi hastalıkları bulunan bireylere, Covid-19’dan etkilenen gruplara, yurtdışı ya da ailesi yanında kalan çocuklara, huzurevinde kalan bireylere, kadınlara, yaşlılara, diyetisyene gidenlere, psikiyatrik hastalığı olanlara, özetle dezavantajlı olarak görülen veya kaygının konu başlığına yönelik olarak çalışmanın tercih edildiği çalışma gruplarına yönelik olduğu görülmektedir. Ayrıca kaygının konu başlığının üzerine çalışmanın tercih edildiği kaygı çeşidi ve çalışmanın uygulandığı çalışma grubuna göre değiştiği gözlenmektedir. Kaygının; gelecek kaygısı, işsizlik kaygısı, mesleki kaygı, ölüm kaygısı, sınav kaygısı, sosyal kaygı, sürekli kaygı ve durumluk kaygı gibi çeşitleri vardır. En çok rastlanan konu başlıkları ve meslek gruplarının dışında farklı meslek gruplarında, konu başlıklarında ve farklı kurumlarda da bu konunun çalışıldığı görülmüştür. Özetle sürekli kaygı konulu çalışmaların daha çok öğrencilere, öğretmenlere, dezavantajlı gruplara yönelik olarak yapıldığı görülmüştür. Bu çalışmadaki şekliyle halk eğitim merkezlerindeki kursiyerlere yönelik sürekli kaygı üzerine yapılmış bir çalışmaya literatür taramasında rastlanmamıştır. Bu nedenle çalışmamızın alana katkı sağlayarak sonraki çalışmalara kaynaklık edeceği düşünülmektedir.

2.2.3. Hayat Boyu Öğrenmeyle İlgili Çalışmalar

Ayra ve Kösterelioğlu (2015) araştırmasında öğretmenlerin hayat boyu öğrenme eğilimleri ile mesleki öz yeterlik algıları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma Hakkâri ilinde görev yapmakta olan 362 öğretmen ile yürütülmüştür. Çalışma sonucunda, öğretmenlerin

mesleki öz yeterlik algılarının ve hayat boyu öğrenme eğilimlerinin iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin hayat boyu öğrenme eğilimleri ile mesleki öz yeterlik algıları arasında pozitif yönlü düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.

Karaduman (2015) tez çalışmasında; Bartın Üniversitesindeki öğrencilerin demografik özelliklerini dikkate alarak öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile öz yeterlik algıları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Katılımcıların babalarının meslekleri, cinsiyetleri ile serbest zaman etkinlikleri değişkenlerinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Anlamlı farklılıklarının; cinsiyet değişkenine göre kadın katılımcıların lehine, baba mesleği değişkenine göre baba mesleği muhasebeci olanların lehine ve serbest zaman etkinlikleri değişkenine göre televizyon izlemeyen ve kitap okuyan katılımcıların lehine olduğu görülmüştür. Ayrıca katılımcıların öz yeterlik algılarının düzeyinin yüksek olduğu, öz yeterlik algıları ile hayat boyu öğrenme eğilimleri arasında pozitif ve anlamlı bir ilişkinin varlığı tespit edilmiştir.

Tunca, Alkın Şahin ve Aydın'ın (2015) araştırmasında; öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin düşük olduğu ve cinsiyete göre farklılık olmadığı görülmüştür. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenliği bölümünde öğrenim görmekte olan katılımcıların not ortalamalarının; sosyal bilgiler ve fen bilimleri öğretmenliğinde okumakta olan katılımcıların not ortalamalarına göre daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcılardan akademik ortalaması 3.00-4.00 olanların; akademik ortalamaları 2.00-2.99 olanlara göre daha düşük; birinci sınıfta öğrenim gören katılımcıların ise diğer sınıf düzeylerinde öğrenim gören katılımcılara oranla daha düşük hayat boyu öğrenme eğilim puanlarının olduğu tespit edilmiştir.

Kılıç ve Taşpınar'ın (2017) halk eğitim merkezlerinde görevli öğretmenlerin hayat boyu öğrenme eğilimlerini tespit etmeyi hedefledikleri çalışmada; 60 farklı ilden 441 HEM öğretmenine Etkili Hayat Boyu Öğrenme Ölçeği uygulanmıştır. Çalışmada; katılımcıların hayat boyu öğrenme eğilimlerinin yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların öğrenim düzeyi, cinsiyet ve mesleki kıdem değişkenleri arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

Horuz (2017) tez çalışmasında Bartın Mesleki Eğitim Merkezindeki 170 öğrenciyle

çalışmıştır. Araştırmada; katılımcıların hayat boyu öğrenme eğilimlerinin yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir. Kadın katılımcıların erkek katılımcılara oranla hayat boyu öğrenme eğilimlerinin daha yüksek seviyede olduğu görülmüştür. Yaşa göre yapılan analiz sonucunda yaşı 18'den küçük katılımcıların hayat boyu öğrenme eğilimlerinin, yaşı 26-35 olan ile yaşı 36 ve üzerinde olan katılımcılardan daha düşük seviyede bulunmuştur. Lise mezunu katılımcıların hayat boyu öğrenme eğilimlerinin, ortaokul mezunu katılımcıların hayat boyu öğrenme eğilimlerinden daha yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Hayat boyu öğrenme eğilimlerinin motivasyon alt boyutunda katılımcıların tüm değişkenlere göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür.

Yılmaz ve Beşkaya (2018) tarafından 164 eğitim yöneticisi üzerine yapılan araştırmada; katılımcıların bireysel yenilikçilik seviyeleri ve hayat boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişki araştırılmış, katılımcıların hayat boyu öğrenme eğilimleri ile bireysel yenilikçilik seviyeleri arasında pozitif yönlü, orta seviyede ve anlamlı bir ilişki görülmüştür.

Bulaç ve Kurt'un (2019), öğretmen adaylarının hayat boyu öğrenme eğilimlerini inceledikleri araştırmanın sonucunda; katılımcıların hayat boyu öğrenme eğilimlerinin okul not ortalaması, baba eğitim durumu ve anne eğitim durumu değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği; lisansüstü çalışma yapmak isteği, öğrenim görülen programı tercih etme durumları, öğrenim görülen program, cinsiyet ve internetten günlük faydalanma durumları değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır. Ayrıca katılımcıların meraklı ve öğrenmeye istekli oldukları; bunun yanında hayat boyu öğrenmelerini sürdürmek için çabalayan bireyler oldukları sonucuna varılmıştır.

Demirel ve Döş (2019) yaptıkları araştırmada; polis memurlarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerini ele almıştır. Katılımcı polislerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin orta seviyede olduğu saptanmıştır. Çalışmada, katılımcıların yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin; mezun olunan okul türü, cinsiyet ve öğrenim düzeyi değişkenlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılığının olmadığı; yabancı dil bilgisi, mesleki kıdem ve yaş değişkenlerine göre ise anlamlı bir farklılığın olduğu bulunmuştur.

Kabal'ın (2019) tez çalışmasında; öğretmenlerin hayat boyu öğrenme eğilimleri ve mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkinin bulunup bulunmadığı araştırılmıştır. Katılımcıların mutluluk

düzeyleri ile hayat boyu öğrenme eğilimleri arasında orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin varlığı görülmüştür. Mutluluk düzeyi ile hayat boyu öğrenme eğilimlerinin merak yoksunluğu ve öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk alt boyutları arasında orta seviyede negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

Demirbaş'ın (2020) tez çalışmasında; Çanakkale ilindeki halk eğitimi merkezi kursiyerleri ve çalışanlarının aktif yaşlanma algıları araştırılmıştır. Araştırma sonucunda; katılımcıların aktif yaşlanma algılarının cinsiyete, yaşa, öğrenim durumuna göre anlamlı fark göstermediği; medeni durum değişkenine göre ise anlamlı fark gösterdiği görülmüştür. Bekâr katılımcıların olumlu ve daha yüksek aktif yaşlanma algısına sahip oldukları tespit edilmiştir.

Yıldırım'ın (2020) araştırmasında; kadrosuz usta öğreticilerin hayat boyu öğrenme eğilimlerinin yüksek seviyede olduğu görülmüştür. Hayat çapında öğrenme alışkanlıklarının yüksek seviyede olduğu ve hayat boyu öğrenme eğilimleri ile hayat çapında öğrenme alışkanlıklarının ilişkisinin orta seviye ve anlamlı olduğu saptanmıştır.

Litaratür taraması sonrasında hayat boyu öğrenme konulu akademik çalışmaların daha çok üniversite öğrencilerine, öğretmenlere, halk eğitim merkezlerine, hayat boyu öğrenmenin tarihçesine odaklandıkları görülmektedir. Bunun yanında farklı meslek grupları ve farklı kurumlarda da bu konunun çalışıldığı görülmüştür. Hayat boyu öğrenme eğilimleri konulu çalışmaların ise daha çok üniversite öğrencileri ve öğretmenler üzerine yapıldığı görülmüştür. Halk eğitim merkezlerine yönelik hayat boyu öğrenme eğilimleri üzerine yapılan çalışmaların literatürdeki azlığı sebebiyle bu çalışmanın bundan sonraki çalışmalara kaynaklık edeceği düşünülmektedir.

3. YÖNTEM

Bu bölümde; araştırma modeli, katılımcılar, veri toplama süreci ve verilerin analiz edilme süreçleri hakkında açıklamalara yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada halk eğitim merkezi kursiyerlerinin umutsuzluk, sürekli kaygı ve hayat boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi amacıyla ilişkisel araştırma modeli kullanılmıştır. İlişkisel araştırma; ilişkileri ve bağlantıları incelemek amacıyla verilerin toplanmasını hedefleyen çalışmalardır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün ve Demirel, 2020).

3.2. Araştırmaya Katılanlar ve Nitelikleri

2019-2020 eğitim öğretim yılının birinci döneminde Milli Eğitim Bakanlığından alınan izinde çalışmanın zaman yönetimi tablosunda belirtilen ekim ayı içerisinde Bartındaki Halk Eğitim Merkezlerinde kursiyer olarak bulunan bireyler bu araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Dönemin yeni başlaması, kursların büyük çeşitlilik arz etmesi gibi sebeplerden dolayı evreni oluşturan sayı net olarak belirlenememiştir. Örneklem, tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilen ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan 301 kişiden oluşmaktadır.

3.2.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Örneklem grubunun demografik özelliklerine ilişkin özellikleri tablolar halinde gösterilmiştir.

Tablo 3.2.1: Cinsiyete göre dağılım

Cinsiyet	N	%
Kadın	187	62,1
Erkek	114	37,9
Toplam	301	100

Örneklem grubunun %62,1'i (187 kişi) kadınlardan, %37,9'u (114) erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 3.2.2: Yaş'a göre dağılım

Yaş	N	%
18-28 yaş	154	51,2
29-39 yaş	78	25,9
40-50 yaş	40	13,3
51- 61 yaş	15	5,0
62 yaş ve üstü	14	4,6
Toplam	301	100

Katılımcıların %51,2'si (154 kişi) 18-28 yaş aralığındadır. %25,9'u (78 kişi) 29-39 yaş aralığında, %13,3'ü (40 kişi) 40-50 yaş aralığında, %5'i (15 kişi) 51-61 yaş aralığında, %4,6'sı (14 kişi) 62 yaş ve üstündedir.

Tablo 3.2.3: Çalışıp çalışmamaya göre dağılım

Çalışıp çalışmama	N	%
Çalışmıyor	157	52,2
Çalışıyor	144	47,8
Toplam	301	100

Katılımcıların %52,2'si (157 kişi) çalışmamaktadır. %47,8'si (144 kişi) çalışmaktadır.

Tablo 3.2.4: Öğrenim durumuna göre dağılım

Eğitim durumu	N	%
İlkokul	39	13,0
Ortaokul	15	5,0
Lise	85	28,2
Ön lisans	49	16,3
Lisans	106	35,2
Yüksek lisans	7	2,3
Toplam	301	100

Örneklem grubunda öğrenim durumuna göre dağılım şu şekildedir: Lisans mezunu 106 kişi (%35,2), lise mezunları 85 kişi (%28,2), ön lisans mezunu 49 kişi (%16,3), ilkokul mezunu 39 kişi (%13), ortaokul mezunu 15 kişi (%5). Yüksek lisans mezunu 7 kişidir (%2,3). Katılımcıların çoğunluğu, lisans mezunlarından oluşmakta, en küçük oran yüksek lisans mezunlarına aittir.

Tablo 3.2.5: Çalışılan kuruma göre dağılım

Çalıştığı kurum	N	%
Yok	180	59,8
Devlet	65	21,6
Özel	56	18,6
Toplam	301	100

Örnekleme oluşturan katılımcıların %59,8'i (180 kişi) herhangi bir kurumda çalışmamaktadır. %21,6'sı (65 kişi) devlet sektöründe, %18,6'sı (56 kişi) özel sektörde çalışmaktadır.

Tablo 3.2.6: Bireysel aylık gelir düzeyine göre dağılım

Aylık gelir	N	%
Yok	142	47,2
1-2000 TL	49	16,3
2001-4000 TL	89	29,6
4001-6000 TL	14	4,6
6001 TL ve üzeri	7	2,3
Toplam	301	100

Araştırma örnekleminin bireysel aylık gelir düzeylerine göre dağılımına bakıldığında katılımcıların %47,2'sinin (142 kişi) bireysel aylık gelirin bulunmadığı görülmektedir. Katılımcıların %29,6'sının (89) bireysel aylık geliri 2001-4000 TL, %16,3'ünün (49 kişi) 1-2000 TL, %4,6'sının (14 kişi) 4001-6000 TL, %2,3'ünün (7 kişi) ise 6000 TL ve üzerindedir.

Tablo 3.2.7: Medeni duruma göre dağılım

Medeni durum	N	%
Bekâr	162	53,8
Evli	139	46,2
Toplam	301	100

Katılımcıların %53,8'si (162 kişi) bekarlardan, %46,2'si (139 kişi) evlilerden oluşmaktadır.

Tablo 3.2.8: Çocuk sayısına göre dağılım

Çocuk sayısı	N	%
Yok	174	57,8
1 çocuk	48	15,9
2 çocuk	56	18,6
3 çocuk	20	6,6
4 çocuk ve üzeri	3	1,0
Toplam	301	100

Katılımcıların çoğunluğunun (%57,8) çocuğu bulunmamaktadır. %18,6'sı (56 kişi) 2 çocuğa, %15,9'u (48 kişi) 1 çocuğa, %6,6'sı (20 kişi) 3 çocuğa, %1'i (3 kişi) 4 ve üzeri çocuk sayısına sahiptir.

Tablo 3.2.9: Birlikte yaşanan kişilere göre dağılım

Kimlerle yaşadığı	N	%
Yalnız	18	6,0
Yakın akraba ile	11	3,6
Anne ve baba ile	89	29,6
Eş ile	31	10,3
Arkadaşlar ile	37	12,3
Çekirdek aile ile	100	33,2
Geniş aile ile	15	5,0
Toplam	301	100

Katılımcıların çoğunluğunu (%33,2) oluşturan 100 kişi çekirdek aileleriyle yaşamaktadır. %29,6'sı (89 kişi) anne ve baba ile, %12,3'ü (37 kişi) arkadaşlarıyla, %10,3'ü (31 kişi) eşleriyle, %6,0 (18 kişi) yalnız, %5 (15 kişi) geniş aile ile, %3,6 (11 kişi) ise yakın akraba ile yaşamaktadır.

Tablo 3.2.10: Yaşanılan yere göre dağılım

Nerede yaşadığı	N	%
Köy	31	10,3
Belde	24	8,0
İlçe	98	32,5
Şehir	148	49,2
Toplam	301	100

Katılımcıların çoğunluğunu (%49,2) oluşturan 148 kişi şehirde ikamet etmektedir. Katılımcıların %32,5'i (98 kişi) ilçede, %10,3'ü (31 kişi) köyde, %8'i (24 kişi) belde de ikamet etmektedir.

Tablo 3.2.11: Halihazırda katılınan kursa göre dağılım

Şuan ki kursu	N	%
Mesleki ve genel kurslar	171	56,8
Yabancı dil alanı kursları	64	21,3
El sanatları alanı kursları	66	21,9
Toplam	301	100

Katılımcıların %56,8'sini (171 kişi) oluşturan çoğunluk, halihazırda HEM'de mesleki ve genel kurslara katılmaktadır. %21,9'u (66 kişi) el sanatları kurslarına, %21,3'ü (64 kişi) yabancı dil kurslarına katılmaktadır.

Tablo 3.2.12: HEM'de daha önce katılınan kurs sayısına göre dağılım

Daha önce hem de katıldığı kurs sayısı	N	%
Yok	117	38,9
1-2 kurs	132	43,8
3-4 kurs	41	13,6
5-6 kurs	9	3,0
7 ve üzeri kurs	2	0,7
Toplam	301	100

Katılımcıların çoğunluğunu oluşturan %43,8 (132 kişi) daha önce HEM'de 1-2 kursa katılmıştır. Katılımcıların %38,9'u (117 kişi) daha önce HEM'de hiç kursa katılmamış,

%13,6'sı (41 kişi) 3-4 kursa, %3'ü (9 kişi) 5-6 kursa, %0,7'si (2 kişi) ise 7 ve üzeri kursa katılmıştır.

Tablo 3.2.13: Katılınan HEM merkezine göre dağılım

Halk Eğitim Merkezi	N	%
Amasra HEM	43	14,3
Kurucaşile HEM	18	6,0
Merkez HEM	156	51,8
Ulus HEM	84	27,9
Toplam	301	100

Katılımcıların çoğunluğu (%51,8) halihazırda Merkez HEM'de kursa katılmaktadır. %27,9'u (84 kişi) Ulus HEM'de, %14,3'ü (43 kişi) Amasra HEM'de, %6'sı (18 kişi) Kurucaşile HEM'de kursa katılmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın nicel yöneme uygun olarak seçilen veri toplama araçları; Kişisel Bilgi Formu, Beck Umutsuzluk Ölçeği, Sürekli Kaygı Ölçeği ve Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği'dir.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Bu form; halk eğitim merkezi kursiyerlerine ait cinsiyet, yaş, çalışıp çalışmama, eğitim durumu, çalıştığı kurum türü, bireyin gelir düzeyi, medeni hali, çocuk sayısı, kimlerle yaşadığı, nerede yaşadığı, hâlihazırda katıldığı kurs, daha önce halk eğitim merkezlerinde katıldığı kurs sayısı, hangi HEM'de kursa katıldığı gibi demografik özellik ve bilgileri ölçen sorular içermektedir.

3.3.2. Umutsuzluk Ölçeği

Beck ve arkadaşlarının 1974'te geliştirdiği bu ölçek, kendini değerlendirme türünde 20 maddelik bir ölçektir. Bireyin geleceğe ilişkin kötümserlik seviyesini tespit etmenin amaçlandığı bu ölçekte yer alan sorulara yanlış veya doğru şeklinde cevap verilmektedir. Puanlama, verilen anahtar doğrultusunda (11 doğru, 9 yanlış yanıt) anahtar ile uyumlu olan her cevap için 1 puan verilmekte, uyumlu olmayan cevaplar ise puan alamamaktadır. Ölçek, motivasyon kaybı, gelecek ile ilgili beklentiler ve gelecek ile ilgili duygular olmak üzere üç

alt boyuttan oluşmaktadır.

BUÖ'nin 1, 6, 13, 15 ve 19. maddeleri gelecek ile ilgili duyguları; 2, 3, 9, 11, 12, 16, 17 ve 20. maddeleri motivasyon kaybını; 4, 7, 8, 14, 18. maddeleri ise gelecek ile ilgili beklentileri göstermektedir. Umutsuzluk ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı 0,86 olarak bulunmuştur (Seber, Dilbaz, Kaptanoğlu ve Tekin, 1993).

Bu araştırma örnekleminde Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı 0,839 olarak belirlenmiştir

3.3.3. Sürekli Kaygı Ölçeği

Spielberger ve arkadaşlarının 1970'te oluşturdukları ölçeğin Türkçe çevrisi Öner ve Le Compte tarafından yapılmıştır. Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri toplam kırk madde içeren, iki ayrı ölçekten oluşmaktadır. Bu çalışmamızda; katılımcıların sürekli kaygı düzeylerinin tespiti hedeflendiği için ilgili envanterdeki yirmi maddelik sürekli kaygı ölçeği kullanılmıştır.

Bireyin nasıl hissettiğini betimlemesi istenen ölçekte, sürekli kaygı maddelerinde ifade edilen duygu ya da davranışlar ise sıklık derecesine göre (1) hemen hiçbir zaman, (2) bazen, (3) çoğu zaman ve (4) hemen her zaman şeklinde işaretlenir.

Ölçeklerde iki tür ifade bulunur. Bunlar doğrudan veya düz ve tersine dönmüş ifadelerdir. Doğrudan ifadeler olumsuz duyguları, tersine dönmüş ifadeler olumlu duyguları ifade eder. Sürekli kaygı ölçeğinde yedi tane tersine dönmüş ifade bulunmaktadır. Bunlar ölçeğin; 21, 26, 27, 30, 33, 36 ve 39' uncu maddeleridir.

Ölçekten elde edilen toplam puan 20 ila 80 puan arasında değişmektedir. Ölçeğin elle puanlamasında, düz ifadelerden alınan değerler ile tersine ifadelerden alınan değerler ayrı ayrı toplanır ve düz ifadelerin sayısal değerinden tersine ifadelerin sayısal değeri çıkarılır. Elde edilen sonuca, ölçekteki ters maddeleri düzeltmek için sabit düzeltme değeri 35 puan eklenir. Ölçekten alınan puan değeri arttıkça, bireyin sürekli kaygı düzeyi de artar.

Kuder Richardson (Alpha) Güvenirliği: Türkçe uyarlamasındaki sürekli güvenirlik kat sayısı; 0,83 ile 0,87 arasındadır. Türkçe ölçeklerin yüksek madde homojenliği ve iç tutarlılığı olduğu görülmüştür. Sürekli kaygı ölçeğinin madde güvenirliği korelasyonları 0,34 ile 0,72 arasındadır.

Yapı ya da deneysel kavram geçerliği: 226 normal ve hasta bireyde uygulanmış ve sürekli kaygılarında zaman içinde önemli bir fark olmamıştır. Yapı geçerliğinin olduğu saptanmıştır. Bu da Türkçeleştirilmiş maddelerin güvenilir olduğunu göstermektedir. Beş ayrı üniversite öğrenci gruplarına; 10, 15, 30, 120 ve 365 gün arayla uygulanan test tekrar-test güvenilirlik kat sayılarının sürekli kaygı ölçeği puanlarında önemli değişimler görülmemiştir. Sürekli kaygı seviyesinin duruma ve koşullara göre değişkenlik göstermediği saptanmıştır.

Bu araştırma örnekleminde Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısının 0,837 olduğu belirlenmiştir.

3.3.4. Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği

Diker Coşkun ve Demirel (2009) tarafından oluşturulmuş olan 27 maddeden oluşan ölçeğin dört boyutu bulunmaktadır. İlk iki boyutu hayat boyu öğrenmeye ilişkin motivasyon ve çabayı ifade eden olumlu maddelerden son iki boyutu ise hayat boyu öğrenmeyi düzenleyememe ve bunun nedenlerine ilişkin merak yoksunluğu durumlarını ifade eden olumsuz maddelerden oluşmaktadır.

Ölçeğin alt boyutları; motivasyon alt boyutu (1-6. maddeler), sebat alt boyutu (7-12. maddeler), öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk (13-18. maddeler), merak yoksunluğundan (19-27. maddeler) oluşmaktadır. Ölçek puanlamasında son iki boyutun maddeleri ters çevrilerek puanlanmaktadır. Ölçek altılı likert tipi derecelendirme ölçeğidir ve maddelere verilecek yanıtlar; çok uyuyor, kısmen uyuyor, çok az uyuyor, çok az uymuyor, kısmen uymuyor ve hiç uymuyor şeklindedir.

Ölçeğin Cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı 0,89 olarak hesaplanmıştır (Coşkun ve Demirel, 2012). Bu araştırma örnekleminde Cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı 0,927 olarak hesaplanmıştır.

3.4. Veri Toplama Süreci

2019-2020 Eğitim-Öğretim yılında Bartın ilindeki Amasra, Kurucuşile, Merkez ve Ulus ilçelerinde bulunan halk eğitim merkezlerine kursiyer olarak katılmış olan bireylerden çalışmaya gönüllü katılmayı kabul edenlere yüz yüze olarak ölçekler uygulanmıştır. Katılımcıların ölçekleri cevaplama sürelerinin 30-35 dakika civarında olduğu görülmüştür.

3.5. Verilerin Analizi

Çalışma 301 katılımcı üzerinden gerçekleştirilmiştir. Veriler IBM SPSS Statistics 23 programına aktarılmıştır. Çalışma verileri değerlendirilirken kategorik değişkenler için frekans dağılımı (sayı, yüzde), sayısal değişkenler için tanımlayıcı istatistikler (ortalama, standart sapma) verilmiştir. İki grup arasında fark olup olmadığına bağımsız örneklem t testi, ikiden fazla grup arasında fark olup olmadığına tek yönlü varyans analizi (One Way ANOVA) ile bakılmıştır. “Tek yönlü varyans analizi” (ANOVA) sonucunda öncelikle varyans homojenliği için Levene testine, ardından farklılığın hangi grup ya da gruplardan kaynaklandığı “çoklu karşılaştırma testi” (Bonferroni ya da Tamhane’s T2) ile kontrol edilmiştir. Varyans homojenliğini sağlayan değişkenlerde gruplar arasındaki fark incelemesi için Bonferroni, varyans homojenliğini sağlamayan değişkenlerde gruplar arasında fark incelemesi için Tamhane’s T2 testine bakılmıştır. Ölçekler arasında ilişkinin incelenmesi için Pearson korelasyon analizinden ve etkilerin incelenmesinde doğrusal regresyon analizinden yararlanılmıştır. Ayrıca ölçek güvenirlikleri için ise Cronbach’s alfa değerinden yararlanılmıştır. Anlamlılık için $p < 0,05$ kabul edilmiştir.

3.6. Ölçeklerin Güvenirliği

Çalışmada kullanılan ölçeklerin güvenirliği Tablo 3.6.1’de gösterilmiştir.

Tablo 3.6.1. Çalışmada kullanılan ölçeklerin güvenirliği

	Ortalama	Std. Sapma	Min	Maks	Cronbach alfa
Sürekli kaygı ölçeği	43,59	9,09	21,00	69,00	0,837
Yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeği	126,47	24,03	36,00	162,00	0,927
Motivasyon	31,81	5,05	6,00	36,00	
Sebat	29,46	5,82	6,00	36,00	
Düzenleme	25,67	8,09	6,00	36,00	
Merak yoksunluğu	39,53	11,02	9,00	54,00	
Beck umutsuzluk ölçeği	4,63	4,06	0,00	19,00	0,839
Duygu ve beklentiler	,98	1,35	0,00	5,00	
Motivasyon kaybı	2,06	1,68	0,00	7,00	
Umut	1,60	1,67	0,00	7,00	

Sürekli kaygı ölçeği ortalaması 43.59 ± 9.09 , yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeği

ortalaması 126.47 ± 24.03 , motivasyon puanı ortalaması 31.81 ± 5.05 , sebat puanı ortalaması 29.46 ± 5.82 , düzenleme puanı ortalaması 25.67 ± 8.09 , merak yoksunluğu ortalaması 39.53 ± 11.02 , beck umutsuzluk ölçeği puanı 4.63 ± 4.06 , duygu ve beklentiler puanı ortalaması 0.98 ± 1.35 , motivasyon kaybı puanı ortalaması 2.06 ± 1.68 ve umut puanı ortalaması 1.60 ± 1.67 olarak hesaplanmıştır. Ölçek güvenilirliğinin değerlendirilmesi sırasında en sık kullanılan kriterlerden biri içsel tutarlılık ölçüsü olan Cronbach's alfa'dır. Sürekli kaygı ölçeği (0.837), yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeği (0.927), Beck umutsuzluk ölçeği (0.839) Cronbach's alfa değeri hesaplanmıştır. Bu değerler genelde kabul edilebilir değer olan 0,70'ten (Nunnally, 1978: 245-6) yüksektir.

3.7. Ölçeklerin Normallik Dağılımı

Çalışmada kullanılan ölçeklerin normallik dağılımı Tablo 3.7'de verilmiştir.

Tablo 3.7. Çalışmada kullanılan ölçeklerin normallik dağılımı

		Statistic	Std. Error	Oran	Ortalama	Medyan	Kolmogorov- Smirnov
Sürekli kaygı ölçeği	Skewness	0,203	0,141	1,442	43,637	43,500	0,014
	Kurtosis	-0,126	0,281	-0,449			
Motivasyon	Skewness	-2,270	0,141	-16,133	31,814	33,000	0,000
	Kurtosis	7,200	0,281	25,664			
Sebat	Skewness	-1,269	0,141	-9,020	29,455	30,000	0,000
	Kurtosis	1,941	0,281	6,921			
Düzenleme	Skewness	-0,423	0,141	-3,005	25,671	27,000	0,000
	Kurtosis	-0,887	0,281	-3,163			
Merak yoksunluğu	Skewness	-0,602	0,141	-4,280	39,528	41,000	0,000
	Kurtosis	-0,519	0,281	-1,850			
Yaşam boyu öğrenme eğilimleri	Skewness	-0,795	0,141	-5,646	126,468	132,000	0,000
	Kurtosis	0,576	0,281	2,052			
Beck umutsuzluk ölçeği	Skewness	1,340	0,141	9,524	4,635	3,000	0,000
	Kurtosis	1,293	0,281	4,608			
Duygu ve beklentiler	Skewness	1,380	0,141	9,804	0,977	0,000	0,000
	Kurtosis	1,074	0,281	3,830			
Motivasyon kayıbı	Skewness	1,131	0,141	8,038	2,056	2,000	0,000
	Kurtosis	0,834	0,281	2,973			
Umut	Skewness	1,167	0,141	8,292	1,601	1,000	0,000

Kurtosis	0,728	0,281	2,596
----------	-------	-------	-------

Çalışma verileri değerlendirilirken ölçek skorlarının normal dağılıma uygunluğu için Kolmogorov-Smirnov testine bakılmış, uygun olmayan parametrelerin aritmetik ortalama ve medyanın eşit ya da yakın olması, çarpıklık ve basıklık katsayılarının ± 1 sınırları içinde 0'a yakın olması, çarpıklık ve basıklık katsayılarının kendi standart hatalarına bölünmesi ile hesaplanan çarpıklık ve basıklık indekslerinin $\pm 1,96$ sınırları içinde 0'a yakın olması sebebiyle normal dağılımın uygunluğu kanıt olarak değerlendirilerek parametrik testlerden yararlanılmıştır (Tabachnick ve Fidell, 2013; McKillup, 2012; Wilcox, 2012b; Howitt ve Cramer, 2011; Lind, vd. 2006).

Çalışma verileri değerlendirilirken sayısal değişkenler, Büyük Sayılar Yasası'na göre $n \rightarrow \infty$ için, örneklem ortalamasının dağılımı normal dağılıma yaklaşır (İnal ve Günay, 2002: 264) teoremine bağlı olarak parametrik testler ile değerlendirilmiştir.

4. BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın “Halk eğitim merkezi kursiyerlerinin umutsuzluk ve sürekli kaygı düzeyleri ile hayat boyu öğrenme eğilimleri ilişkisi nasıldır?”, “Halk eğitim merkezi kursiyerlerinin umutsuzluk düzeyleri, sürekli kaygı düzeyleri ve hayat boyu öğrenme eğilimleri; cinsiyete, yaşa, mesleğe, eğitim durumuna, kurum türüne, gelir düzeyine, medeni duruma, çocuk sayısına, birlikte yaşanan kişilere, yaşanan yere, alınan kurslara ve katıldığı kurs sayısı ve hangi HEM’de kursa katıldığına göre anlamlı farklar göstermekte midir?”, “Halk eğitim merkezi kursiyerlerinin umutsuzluk ve sürekli kaygı düzeyleri, hayat boyu öğrenme eğilimlerinin anlamlı bir yordayıcısı mıdır?” problemlerinin yanıtları bulunmaktadır.

4.1. Birinci Araştırma Sorusuyla İlgili Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “Halk eğitim merkezi kursiyerlerinin umutsuzluk ve sürekli kaygı düzeyleri ile hayat boyu öğrenme eğilimleri ilişkisi nasıldır?” şeklinde belirlenmiştir. Bu alt probleme cevap bulabilmek için pearson korelasyon katsayısına bakılmıştır. İlgili bulgular Tablo 4.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.1: Katılımcıların umutsuzluk, sürekli kaygı ve yaşam boyu öğrenme eğilimleri ilişkisi

	Sürekli kaygı	Yaşam boyu öğrenme eğilimleri	Umutsuzluk
Sürekli kaygı ölçeği	r	1	0,514
	p	0,000*	0,000*
Yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeği	r	1	-0,322
	p		0,000*
Beck umutsuzluk ölçeği	r		1
	p		

*r:Pearson korelasyon katsayısı, *:p<0,05*

Sürekli kaygı ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasında negatif yönlü, düşük düzeyde anlamlı bir ilişki elde edilmiştir. Sürekli kaygı ile umutsuzluk arasında pozitif yönde, yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki vardır. Yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile umutsuzluk arasında negatif yönde, orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Cohen (1988) ’de $r=0,10-0,29$ düşük, $0,30-0,49$ orta ve $0,50-1,0$ yüksek düzeyde ilişki olduğunu belirtir. Sürekli kaygı arttığında umutsuzluk artmakta, umutsuzluğun artması ise yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde düşmeye neden olmaktadır.

4.2. İkinci Araştırma Sorusuyla İlgili Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “Halk eğitim merkezi kursiyerlerinin umutsuzluk düzeyleri, sürekli kaygı düzeyleri ve hayat boyu öğrenme eğilimleri; cinsiyete, yaşa, çalışıp çalışmama durumuna, eğitim durumuna, kurum türüne, gelir düzeyine, medeni duruma, çocuk sayısına, birlikte yaşanan kişilere, yaşanan yere, alınan kurslara ve katıldığı kurs sayısı ve hangi HEM’de kursa katıldığına göre anlamlı farklar göstermekte midir?” şeklindedir. Bu alt problemin cevaplarını bulabilmek için bağımsız örneklem T-testi ve One Way ANOVA testi kullanılmıştır.

4.2.1. Cinsiyete Göre Farklar

Halk eğitim merkezi kursiyerlerinin umutsuzluk düzeylerinin, sürekli kaygı düzeylerinin ve hayat boyu öğrenme eğilimlerinin cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek için bağımsız örneklem t-testi kullanılmıştır. İlgili bulgular Tablo 4.2’de sunulmuştur.

Tablo 4.2: Katılımcıların umutsuzluk düzeyleri, sürekli kaygı düzeyleri ve hayat boyu öğrenme eğilimleri ile cinsiyet arasındaki ilişki

	Kadın	Erkek	t	p
	ort±ss	ort±ss		
Sürekli kaygı	45,02±9,58	41,35±7,66	3,642	0,000*
Yaşam boyu ögr. eğilimi	128,3±24,00	123,46±23,88	1,703	0,090
Motivasyon	31,93±5,15	31,62±4,90	0,512	0,609
Sebat	29,72±6,00	29,02±5,52	1,018	0,310
Düzenleme	26,00±8,11	25,13±8,06	0,904	0,367
Merak yoksunluğu	40,65±10,63	37,68±11,45	2,282	0,023*
Umutsuzluk	4,64±4,02	4,62±4,15	0,039	0,969
Duygu ve beklentiler	0,91±1,31	1,09±1,41	-1,114	0,266
Motivasyon kaybı	2,11±1,69	1,96±1,66	0,740	0,460
Umut	1,62±1,68	1,57±1,65	0,253	0,801

a,b: grupların ortalamaları arasındaki farklılıkları gösterir (a=en yüksek ortalama).

*t:Bağımsız örneklem t testi, *:p<0,05*

Yaşam boyu öğrenme eğilimleri, motivasyon, sebat, düzenleme, umutsuzluk, duygu ve beklentiler, motivasyon kaybı ve umut puanları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermezken ($p>0,05$), sürekli kaygı ve merak yoksunluğu cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Kadınların sürekli kaygı ve merak yoksunluğu puanları

erkeklerden yüksektir.

4.2.2. Yaşa Göre Farklılaşmalar

Halk eğitim merkezi kursiyerlerinin umutsuzluk düzeylerinin, sürekli kaygı düzeylerinin ve hayat boyu öğrenme eğilimlerinin yaşa göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla One Way ANOVA testi kullanılmıştır. İlgili bulgular Tablo 4.3’de sunulmuştur.

Tablo 4.3: Katılımcıların umutsuzluk düzeyleri, sürekli kaygı düzeyleri ve hayat boyu öğrenme eğilimleri ile cinsiyet arasındaki ilişki

	18-28 yaş	29-39 yaş	40-50 yaş	51-61 yaş	62 yaş ve üstü	F/p
	ort±ss	ort±ss	ort±ss	ort±ss	ort±ss	
Sürekli kaygı	44,08±9,09	41,67±8,23	46,13±8,72	44,07±7,27	42,14±13,88	1,891/0,112
Yaşam boyu öğr.eğilimleri	125,87±24,6	129,55±20,89	124,88±23,27	120,4±29,1	126,93±31,17	0,626/0,644
Motivasyon	31,75±4,89	32,54±4,09	31,28±5,65	29,60±5,88	32,36±8,03	1,287/0,275
Sebat	28,92±5,81	30,32±4,86	29,58±6,32	28,00±6,56	31,71±7,98	1,528/0,194
Düzenleme	25,73±8,01	25,90±7,80	25,90±7,84	24,67±9,7	24,21±10,13	0,195/0,941
Merak yoksunluğu	39,47±11,23	40,79±10,69	38,13±10,53	38,13±12,63	38,64±10,87	0,500/0,736
Umutsuzluk	4,79±4,32	3,74±3,37	5,05±3,57	5,80±4,80	5,50±4,75	1,576/0,181
Duygu ve beklentiler	1,03±1,44	0,68±1,03	1,23±1,35	1,47±1,73	0,86±1,29	1,878/0,114
Motivasyon kaybı	2,00±1,64	1,74±1,45b	2,38±1,71	2,60±2,16	2,93±2,20a	2,476/0,044*
Umut	1,76±1,80	1,32±1,49	1,45±1,40	1,73±1,67	1,71±1,82	1,023/0,396

a,b: grupların ortalamaları arasındaki farklılıkları gösterir (a=en yüksek ortalama).

*F:One-way ANOVA testi, *:p<0,05*

Sürekli kaygı, yaşamboyu öğrenme eğilimleri, motivasyon, sebat, düzenleme, merak yoksunluğu, umutsuzluk, duygu ve beklentiler ve umut puanları yaş durumuna göre anlamlı farklılık göstermezken ($p>0,05$) motivasyon kaybı yaş durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). 62 yaş ve üzerinde olanların motivasyon kaybı 29-39 yaş arasındakilere göre daha yüksektir.

4.2.3. Çalışıp Çalışmama Durumuna Göre Farklılaşmalar

Tablo 4.4: Katılımcıların umutsuzluk düzeyleri, sürekli kaygı düzeyleri ve hayat boyu öğrenme eğilimleri ile çalışıp çalışmama durumu arasındaki ilişki

	Çalışmıyor	Çalışıyor	t/p
	ort±ss	ort±ss	
Sürekli kaygı ölçeği	44,58±9,73	42,60±8,20	1,910/0,057
Yaşam boyu ögr. eğilimleri	123,55±24,69	129,65±22,96	-2,218/0,028*
Motivasyon	31,47±5,04	32,19±5,06	-1,230/0,220
Sebat	28,95±6,31	30,01±5,21	-1,591/0,113
Düzenleme	24,36±8,20	27,10±7,73	-2,969/0,003*
Merak yoksunluğu	38,77±11,18	40,35±10,83	-1,246/0,214
Beck umutsuzluk ölçeği	4,96±4,13	4,28±3,97	1,462/0,145
Duygu ve beklentiler	0,99±1,41	0,96±1,29	0,226/0,821
Motivasyon kaybı	2,24±1,71	1,85±1,62	2,017/0,045*
Umut	1,73±1,69	1,47±1,63	1,358/0,176

a,b: grupların ortalamaları arasındaki farklılıkları gösterir (a=en yüksek ortalama).

t:Bağımsız örneklem t testi, *:p<0,05

Sürekli kaygı, motivasyon, sebat, merak yoksunluğu, beck umutsuzluk ölçeği, duygu ve beklentiler ve umut puanları çalışma durumuna göre anlamlı farklılık göstermezken ($p>0,05$), yaşam boyu öğrenme eğilimleri, düzenleme ve motivasyon kaybı puanları çalışma durumlarına göre anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Çalışanların yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve düzenleme puanı çalışmayanlara göre daha yüksek ve çalışmayanların motivasyon kaybı puanı çalışanlara göre daha yüksektir.

4.2.4. Eğitim Durumuna Göre Farklılaşmalar

Halk eğitim merkezi kursiyerlerinin umutsuzluk düzeylerinin, sürekli kaygı düzeylerinin ve hayat boyu öğrenme eğilimlerinin eğitim durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla One Way ANOVA testi kullanılmıştır. İlgili bulgular Tablo 4.5’de sunulmuştur.

Tablo 4.5: Katılımcıların umutsuzluk, sürekli kaygı düzeyleri ve hayat boyu öğrenme eğilimleri ile eğitim durumu arasındaki ilişki

	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön lisans	Lisans ve üzeri	F/p
	ort±ss	ort±ss	ort±ss	ort±ss	ort±ss	
Sürekli kaygı	47,72±8,73a	44,80±10,50	42,34±8,51b	42,71±9,65	43,45±8,88	2,66/0,033*
Yaşam boyu ögr. eğ.	113,95±31,06b	116,6±20,13b	120,59±26,38b	130,04±19,01	134,97±17,88a	9,28/0,000*
Motivasyon	28,08±7,83b	30,47±5,01	31,11±5,15	32,80±3,59a	33,39±3,25a	10,39/0,000*
Sebat	26,62±8,33b	27,73±4,93	29,49±6,29	29,82±4,62	30,48±4,60a	3,69/0,006*
Düzenleme	23,36±8,39b	23,13±7,31	24,00±9,26b	25,80±6,87	28,01±7,05a	4,65/0,001*
Merak yoksunluğu	35,9±12,41b	35,27±8,02b	35,99±12,21b	41,63±9,68	43,10±9,05a	7,88/0,000*
Umutsuzluk	6,41±4,60a	5,47±4,02	4,07±3,16b	4,04±4,41	4,59±4,19	2,75/0,028*
Duygu ve beklentiler	1,51±1,62a	1,13±1,41	0,81±1,11	0,65±1,28b	1,04±1,39	2,72/0,030*
Motivasyon kaybı	3,05±1,97a	2,40±1,40	1,87±1,48b	1,86±1,85b	1,89±1,55b	4,49/0,002*
Umut	1,85±1,94	1,93±1,62	1,39±1,45	1,53±1,67	1,66±1,73	0,76/0,549

a,b: grupların ortalamaları arasındaki farklılıkları gösterir (a=en yüksek ortalama).

F:One-way ANOVA testi, *:p<0,05

Umut puanları eğitim durumuna göre anlamlı farklılık göstermezken (p>0,05) sürekli kaygı, yaşamboyu öğrenme eğilimleri, motivasyon, sebat, düzenleme, merak yoksunluğu ve umutsuzluk, duygu ve beklentiler ve motivasyon puanları eğitim durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir (p<0,05). İlkokul mezunu katılımcıların sürekli kaygı puanları lise mezunu katılımcıların puanlarından yüksektir. Lisans ve üzeri eğitim durumuna sahip katılımcıların yaşam boyu öğrenme eğilimi puanları ilkökul, ortaokul ve lise mezunu katılımcılardan yüksektir. Önlisans ve lisans ve üzeri eğitim durumuna sahip katılımcıların ilkökul mezunu katılımcılardan motivasyon puanları yüksektir. Lisans ve üzeri eğitime sahip katılımcıların sebat puanları ilkökul mezunu katılımcılardan yüksektir. Lisans ve üzeri eğitime sahip katılımcıların düzenleme puanları ilkökul mezunu katılımcılardan yüksektir. Lisans ve üzeri eğitim durumuna sahip katılımcıların merak yoksunluğu puanları ilkökul, ortaokul ve lise mezunu katılımcıların puanlarından yüksektir. İlkokul mezunu katılımcıların

umutsuzluk puanı lise mezunu katılımcıların puanından yüksektir. İlkokul mezunu katılımcıların duygu ve beklentiler puanı önlisans mezunu katılımcıların puanından yüksektir. İlkokul mezunu katılımcıların motivasyon kaybı, lise, önlisans ve lisans üzeri eğitim durumuna sahip katılımcıların puanından yüksektir.

4.2.5. Kurum Türüne Göre Farklılaşmalar

Halk eğitim merkezi kursiyerlerinin umutsuzluk düzeylerinin, sürekli kaygı düzeylerinin ve hayat boyu öğrenme eğilimlerinin kurum türüne göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla One Way ANOVA testi kullanılmıştır. İlgili bulgular Tablo 4.6’da sunulmuştur.

Tablo 4.6: Katılımcıların umutsuzluk, sürekli kaygı düzeyleri ve hayat boyu öğrenme eğilimleri ile kurum türü arasındaki ilişki

	Yok	Devlet	Özel	F/p
	ort±ss	ort±ss	ort±ss	
Sürekli kaygı	44,79±9,49a	42,52±8,67	41,18±7,49b	4,036/0,019*
Yaşam boyu ögr. eğilimleri	123,86±25,24b	134,92±18,93a	125,05±23,47b	5,333/0,005*
Motivasyon	31,29±5,32	32,29±4,71	32,95±4,33	2,703/0,069
Sebat	28,85±6,37	30,65±4,51	30,02±5,13	2,619/0,075
Düzenleme	24,83±7,97b	29,17±6,73a	24,30±8,87b	8,229/0,000*
Merak yoksunluğu	38,88±11,28b	42,82±8,46a	37,79±12,17b	3,976/0,020*
Umutsuzluk	5,25±4,39a	3,55±3,13b	3,91±3,57	5,413/0,005*
Duygu ve beklentiler	1,12±1,50	0,74±1,00	0,80±1,13	2,463/0,087
Motivasyon kaybı	2,29±1,75a	1,62±1,50b	1,82±1,50	4,646/0,010*
Umut	1,84±1,77a	1,20±1,39b	1,29±1,51	4,924/0,008*

a,b: grupların ortalamaları arasındaki farklılıkları gösterir (a=en yüksek ortalama).

F:One-way ANOVA testi, *:p<0,05

Motivasyon, sebat, duygu ve beklentiler puanları çalışılan kurum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermezken ($p>0,05$), sürekli kaygı, yaşam boyu öğrenme eğilimleri, düzenleme, merak yoksunluğu, umutsuzluk, motivasyon kaybı ve umut puanları çalışılan kuruma göre anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Çalıştığı kurum olmayan katılımcıların sürekli kaygı puanı özel kurumda çalışan katılımcıların puanından yüksektir. Devlet kurumunda çalışan katılımcıların yaşam boyu öğrenme puanları, herhangi bir kurumda çalışmayan ve özel bir kurumda çalışan katılımcıların puanlarından yüksektir. Devlet kurumunda çalışan katılımcıların düzenleme puanı, herhangi bir kurumda çalışmayan ve özel bir kurumda

çalışan katılımcıların puanından yüksektir. Devlet kurumunda çalışan katılımcıların merak yoksunluğu puanı herhangi bir kurumda çalışmayan ve özel bir kurumda çalışan katılımcıların puanından yüksektir. Herhangi bir kurumda çalışmayan katılımcıların beklenti umutsuzluk ölçeği puanı, motivasyon kaybı puanı ve umut puanı devlet kurumunda çalışan katılımcıların puanından yüksektir.

4.2.6. Gelir Düzeyine Göre Farklılaşmalar

Halk eğitim merkezi kursiyerlerinin umutsuzluk düzeylerinin, sürekli kaygı düzeylerinin ve hayat boyu öğrenme eğilimlerinin gelir düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla One Way ANOVA testi kullanılmıştır. İlgili bulgular Tablo 4.7’de sunulmuştur.

Tablo 4.7: Katılımcıların umutsuzluk, sürekli kaygı düzeyleri ve hayat boyu öğrenme eğilimleri ile gelir düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi

	Yok	1-2000 TL	2001-4000 TL	4001 ve üzeri	F/p
	ort±ss	ort±ss	ort±ss	ort±ss	
Sürekli kaygı	45,21±9,24a	42,00±9,59b	42,36±7,94	42,14±10,09	2,77/0,042*
Yaşam boyu ögr. eğilimleri	123,74±25,09	131,24±24,64	127,06±21,30	131,29±25,27	1,56/0,198
Motivasyon	31,04±5,15	33,06±5,07	32,33±4,18	32,00±6,91	2,47/0,062
Sebat	28,37±6,51b	31,24±5,34a	30,06±4,54	30,05±5,74	3,65/0,013*
Düzenleme	25,00±7,85	26,82±8,67	25,73±8,05	27,29±8,44	0,93/0,425
Merak yoksunluğu	39,33±11,14	40,12±10,94	38,94±11,02	41,95±10,83	0,48/0,695
Umutsuzluk	5,19±4,37	4,12±3,99	4,02±3,50	4,67±4,04	1,83/0,141
Duygu ve beklentiler	1,08±1,48	0,82±1,24	0,83±1,17	1,24±1,37	1,14/0,333
Motivasyon kaybı	2,24±1,74	1,80±1,53	1,92±1,60	2,00±1,87	1,16/0,324
Umut	1,87±1,80	1,51±1,73	1,27±1,35	1,43±1,66	2,53/0,057

a,b: grupların ortalamaları arasındaki farklılıkları gösterir (a=en yüksek ortalama).

*F: One-way ANOVA testi, *:p<0,05*

Yaşamboyu öğrenme eğilimleri, motivasyon, düzenleme, merak yoksunluğu, umutsuzluk, duygu ve beklentiler, motivasyon kaybı ve umut puanları aylık gelire göre anlamlı farklılık göstermezken ($p>0,05$); sürekli kaygı ve sebat puanları aylık gelire göre anlamlı farklılık göstermektedir($p<0,05$). Aylık geliri olmayan katılımcıların sürekli kaygı puanı, 1-2000 TL aylık geliri olanların puanından yüksektir. 1-2000 TL aylık geliri olan katılımcıların sebat puanları, geliri olmayan katılımcıların puanından yüksektir.

4.2.7. Medeni Duruma Göre Farklar

Halk eğitim merkezi kursiyerlerinin umutsuzluk düzeylerinin, sürekli kaygı düzeylerinin ve hayat boyu öğrenme eğilimlerinin medeni duruma göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla Bağımsız Örneklem T-testi kullanılmıştır. İlgili bulgular Tablo 4.8’de sunulmuştur.

Tablo 4.8: Katılımcıların umutsuzluk, sürekli kaygı düzeyleri ve hayat boyu öğrenme eğilimleri ile medeni durumu arasındaki ilişki

	Bekar	Evli	t/p
	ort±ss	ort±ss	
Sürekli kaygı	43,43±9,11	43,87±9,05	-0,41/0,679
Yaşam boyu öğrenme eğilimleri	126,78±24,78	126,11±23,22	0,24/0,810
Motivasyon	31,94±5,09	31,66±5,02	0,48/0,629
Sebat	29,30±6,07	29,64±5,54	-0,51/0,610
Düzenleme	26,05±8,09	25,23±8,08	0,87/0,382
Merak yoksunluğu	39,49±11,22	39,58±10,83	-0,06/0,945
Umutsuzluk	4,77±4,25	4,47±3,84	0,63/0,528
Duygu ve beklentiler	1,04±1,44	0,90±1,24	0,92/0,357
Motivasyon kaybı	2,01±1,59	2,12±1,78	-0,55/0,578
Umut	1,72±1,81	1,46±1,48	1,38/0,168

a,b: grupların ortalamaları arasındaki farklılıkları gösterir (a=en yüksek ortalama).

*t:Bağımsız örneklem t testi, *:p<0,05*

Yaşam boyu öğrenme eğilimleri, motivasyon, sebat, düzenleme, umutsuzluk, duygu ve beklentiler, motivasyon kaybı ve umut puanlarının medeni durumlara göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur (p>0,05).

4.2.8. Çocuk Sayısına Göre Farklar

Halk eğitim merkezi kursiyerlerinin umutsuzluk düzeylerinin, sürekli kaygı düzeylerinin ve hayat boyu öğrenme eğilimlerinin sahip olunan çocuk sayısına göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla One Way ANOVA testi kullanılmıştır. İlgili bulgular Tablo 4.9’da sunulmuştur.

Tablo 4.9: Katılımcıların umutsuzluk, sürekli kaygı düzeyleri ve hayat boyu öğrenme eğilimleri ile sahip oldukları çocuk sayısı arasındaki ilişki

	Yok	1 çocuk	2 çocuk	3 çocuk ve üzeri	F/p
	ort±ss	ort±ss	ort±ss	ort±ss	
Sürekli kaygı	43,50±8,94	44,1±9,12	43,98±10,04	42,87±7,86	0,137/0,938
Yaşam boyu öğrenme eğilimleri	127,11±24,35	129,58±21,29	125,38±25,69	117,74±22,09	1,366/0,253
Motivasyon	32,15±4,88	32,00±4,53	31,11±5,63	30,61±5,79	1,081/0,357
Sebat	29,40±5,89	30,52±4,50	29,04±6,58	28,70±5,91	0,767/0,513
Düzenleme	26,10±8,07	26,17±8,44	25,36±7,98	22,13±7,20	1,737/0,159
Merak yoksunluğu	39,47±11,23	40,9±10,65	39,88±11,1	36,30±9,94	0,922/0,431
Umutsuzluk	4,68±4,14	4,75±4,15	4,11±3,83	5,35±3,94	0,568/0,636
Duygu ve beklentiler	1,01±1,40	0,98±1,25	0,75±1,27	1,30±1,33	1,005/0,391
Motivasyon kaybı	1,99±1,59	2,04±1,80	2,04±1,56	2,61±2,27	0,916/0,433
Umut	1,68±1,75	1,73±1,65	1,32±1,55	1,43±1,34	0,818/0,485

a,b: grupların ortalamaları arasındaki farklılıkları gösterir (a=en yüksek ortalama).

*F:One-way ANOVA testi, *:p<0,05*

Yaşam boyu öğrenme eğilimleri, motivasyon, sebat, düzenleme, umutsuzluk, duygu ve beklentiler, motivasyon kaybı ve umut puanlarının çocuk sayısına göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur (p>0,05).

4.2.9. Birlikte Yaşanılan Kişilere Göre Farklılaşmalar

Halk eğitim merkezi kursiyerlerinin umutsuzluk düzeylerinin, sürekli kaygı düzeylerinin ve hayat boyu öğrenme eğilimlerinin birlikte yaşanılan kişilere göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla One Way ANOVA testi kullanılmıştır. İlgili bulgular Tablo 4.10’da sunulmuştur.

Tablo 4.10: Katılımcıların umutsuzluk, sürekli kaygı düzeyleri ve hayat boyu öğrenme eğilimleri ile birlikte yaşanan kişiler arasındaki ilişkinin incelenmesi

	Yalnız	Yakın akraba ile	Anne ve baba ile	Eş ile	Arkadaşlar ile	Çekirdek aile ile	Geniş aile ile	F/p
	ort±ss	ort±ss	ort±ss	ort±ss	ort±ss	ort±ss	ort±ss	
Sürekli kaygı ölçeği	40,44±11,98	48,00±8,07	43,14±7,93	46,26±10,58	44,59±10,52	43,25±8,20	42,00±9,72	1,466/ 0,190
Yaşam boyu öğrenme eğilimleri	139,06±20,99	128,55±22,66	124,98±24,66	123,58±23,70	128,41±23,34	125,63±24,24	125,47±25,19	1,034/ 0,403
Motivasyon	33,17±5,59	32,36±4,03	31,84±4,38	32,03±4,59	32,38±5,32	31,23±5,67	31,67±5,01	0,544/ 0,774
Sebat	32,00±5,77	30,55±6,46	28,83±5,77	29,74±5,17	29,27±6,33	29,21±5,88	30,80±5,33	0,988/ 0,433
Düzenleme	30,89±5,71	26,82±9,84	25,88±7,99	24,71±9,03	24,97±8,20	25,36±7,91	23,13±7,31	1,710/ 0,118
Merak yoksunluğu	43,00±10,45	38,82±11,44	38,43±11,48	37,10±11,57	41,78±9,65	39,83±10,88	39,87±11,58	0,977/ 0,441
Umutsuzluk	4,11±4,50	4,55±3,30	4,73±3,91	5,42±4,26	4,89±4,81	4,27±3,96	4,93±3,59	0,420/ 0,866
Duygu ve beklentiler	0,89±1,49	0,82±1,33	1,08±1,38	1,13±1,43	1,05±1,56	0,81±1,24	1,20±1,15	0,526/ 0,788
Motivasyon kaybı	1,94±1,76	2,27±1,10	1,90±1,49	2,68±2,26	2,08±1,79	2,02±1,65	1,87±1,41	0,925/ 0,477
Umut	1,28±1,74	1,45±1,51	1,75±1,75	1,61±1,45	1,76±1,91	1,44±1,60	1,87±1,51	0,518/ 0,795

a,b: grupların ortalamaları arasındaki farklılıkları gösterir (a=en yüksek ortalama).

F:One-way ANOVA testi, *:p<0,05

Yaşam boyu öğrenme eğilimleri, motivasyon, sebat, düzenleme, umutsuzluk, duygu ve beklentiler, motivasyon kaybı ve umut puanlarının birlikte yaşanan kişilere göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur (p>0,05).

4.2.10. Yaşanan Yere Göre Farklılaşmalar

Halk eğitim merkezi kursiyerlerinin umutsuzluk düzeylerinin, sürekli kaygı düzeylerinin ve hayat boyu öğrenme eğilimlerinin yaşanan yere göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla One Way ANOVA testi kullanılmıştır. İlgili bulgular Tablo 4.11’de sunulmuştur.

Tablo 4.11: Katılımcıların umutsuzluk, sürekli kaygı düzeyleri ve hayat boyu öğrenme eğilimleri ile yaşanan yer arasındaki ilişki

	Köy	Belde	İlçe	Şehir	F/p
	ort±ss	ort±ss	ort±ss	ort±ss	
Sürekli kaygı	45,77±9,00	40,30±7,77	43,77±9,20	43,62±9,12	1,625/0,184
Yaşam boyu öğrenme eğilimleri	120,52±20,44	130,88±19,89	123,49±25,25	128,97±24,25	1,959/0,120
Motivasyon	31,39±4,37	32,50±3,61	30,90±4,98	32,40±5,36	1,976/0,118
Sebat	29,16±4,52	30,63±4,75	29,17±6,07	29,51±6,07	0,428/0,733
Düzenleme	23,26±8,14	26,79±6,65	25,29±8,58	26,25±7,91	1,407/0,241
Merak yoksunluğu	36,71±11,41	40,96±9,76	38,13±11,32	40,81±10,81	2,023/0,111
Umutsuzluk	4,10±3,65	3,42±2,69	4,62±3,63	4,95±4,55	1,206/0,308
Duygu ve beklentiler	0,90±1,16	0,54±0,98	0,85±1,16	1,15±1,53	1,982/0,117
Motivasyon kaybı	1,77±1,31	1,71±1,63	2,16±1,67	2,10±1,75	0,805/0,492
Umut	1,42±1,71	1,17±1,09	1,61±1,54	1,70±1,81	0,849/0,468

a,b: grupların ortalamaları arasındaki farklılıkları gösterir (a=en yüksek ortalama).

F:One-way ANOVA testi, *:p<0,05

Yaşam boyu öğrenme eğilimleri, motivasyon, sebat, düzenleme, beck umutsuzluk ölçeği, duygu ve beklentiler, motivasyon kaybı ve umut puanlarının yaşanan yerlere göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur (p>0,05).

4.2.11. Alınan Kursa Göre Farklılaşmalar

Halk eğitim merkezi kursiyerlerinin umutsuzluk düzeylerinin, sürekli kaygı düzeylerinin ve hayat boyu öğrenme eğilimlerinin alınan kursa göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla One Way ANOVA testi kullanılmıştır. İlgili bulgular Tablo 4.12’de sunulmuştur.

Tablo 4.12: Katılımcıların umutsuzluk, sürekli kaygı düzeyleri ve hayat boyu öğrenme eğilimleri ile alınan kurs arasındaki ilişki

	Mesleki ve genel	Yabancı dil alanı	El sanatları alanı	F/p
	kurslar	kursları	kursları	
	ort±ss	ort±ss	ort±ss	
Sürekli kaygı	43,94±8,83	42,67±8,88	43,79±9,92	0,465/0,628
Yaşam boyu öğrenme eğilimleri	125,57±23,33	129,69±24,1	125,68±25,81	0,728/0,484
Motivasyon	31,89±4,78	32,28±5,42	31,17±5,36	0,834/0,435
Sebat	29,18±5,40	29,81±6,09	29,82±6,63	0,436/0,647
Düzenleme	25,47±7,89	26,45±7,76	25,44±8,92	0,379/0,685
Merak yoksunluğu	39,03±11,2	41,14±10,59	39,26±10,97	0,879/0,416
Umutsuzluk	4,61±4,13	4,59±4,11	4,73±3,90	0,022/0,978
Duygu ve beklentiler	0,95±1,36	1,09±1,41	0,92±1,28	0,315/0,730
Motivasyon kaybı	1,99±1,63	1,92±1,59	2,35±1,86	1,330/0,266
Umut	1,67±1,73	1,58±1,69	1,45±1,49	0,392/0,676

a,b: grupların ortalamaları arasındaki farklılıkları gösterir (a=en yüksek ortalama).

F:One-way ANOVA testi, *:p<0,05

Yaşam boyu öğrenme eğilimleri, motivasyon, sebat, düzenleme, beck umutsuzluk ölçeği, duygu ve beklentiler, motivasyon kaybı ve umut puanlarının kurslara göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur (p>0,05).

4.2.12. Katıldığı Kurs Sayısına Göre Farklılaşmalar

Halk eğitim merkezi kursiyerlerinin umutsuzluk düzeylerinin, sürekli kaygı düzeylerinin ve hayat boyu öğrenme eğilimlerinin katıldığı kurs sayısına göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla One Way ANOVA testi kullanılmıştır. İlgili bulgular Tablo 4.13'te sunulmuştur.

Tablo 4.13: Katılımcıların umutsuzluk, sürekli kaygı düzeyleri ve hayat boyu öğrenme eğilimleri ile katıldığı kurs sayısı arasındaki ilişki

	Yok	1-2 kurs	3-4 kurs	5 kurs ve üzeri	F/p
	ort±ss	ort±ss	ort±ss	ort±ss	
Sürekli kaygı	44,08±9,12	43,93±8,85	41,98±9,42	41,64±10,18	0,773/0,510
Yaşam boyu öğrenme eğilimleri	122,54±25,37b	126,52±23,51b	133,10±21,51	142,91±10,47a	3,910/0,009*
Motivasyon	30,75±5,61b	32,29±4,75	32,41±4,25	35,18±1,66a	4,056/0,008*
Sebat	28,05±6,13b	29,59±5,68	31,83±4,55a	33,91±2,84a	7,113/0,000*
Düzenleme	25,22±7,80	25,20±8,40	27,54±7,91	29,09±6,99	1,661/0,175
Merak yoksunluğu	38,51±11,41	39,44±10,69	41,32±11,68	44,73±6,03	1,518/0,210
Umutsuzluk	4,83±4,33	4,96±4,06	3,49±3,16	2,91±3,21	2,152/0,094
Duygu ve beklentiler	1,07±1,42	1,03±1,36	0,73±1,18	0,27±0,65	1,708/0,165
Motivasyon kaybı	2,09±1,71	2,20±1,70	1,56±1,42	1,82±1,72	1,608/0,187
Umut	1,67±1,80	1,73±1,67	1,20±1,23	0,82±1,25	1,981/0,117

a,b: grupların ortalamaları arasındaki farklılıkları gösterir (a=en yüksek ortalama).

F:One-way ANOVA testi, *:p<0,05

Sürekli kaygı, düzenleme, merak yoksunluğu, umutsuzluk, duygu ve beklentiler, motivasyon kaybı ve umut puanları daha önce halk eğitim merkezinde katılan kurs sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermezken ($p>0,05$); yaşam boyu öğrenme eğilimleri, motivasyon ve sebat puanları daha önceden katılan kurs sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). 5 ve üzerinde kursa katılan katılımcıların yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeği puanı 1-2 kursa katılan ve daha önce hiç kursa katılmamış katılımcıların puanlarından yüksektir. 5 ve üzerinde kursa katılan katılımcıların motivasyon puanları daha önce kursa katılmayan katılımcıların puanından yüksektir. 5 ve üzerinde kursa katılan katılımcıların sebat puanları daha önce kursa katılmayan katılımcıların puanından yüksektir. 3-4 kursa katılan katılımcıların sebat puanları daha önce kursa katılmamış katılımcıların puanından yüksektir.

4.2.13. Hangi HEM’de Kursa Katıldığına Göre Farklılaşmalar

Halk eğitim merkezi kursiyerlerinin umutsuzluk düzeylerinin, sürekli kaygı düzeylerinin ve hayat boyu öğrenme eğilimlerinin hangi HEM’de kursa katıldığına göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla One Way ANOVA testi kullanılmıştır. İlgili bulgular Tablo 4.14’de sunulmuştur.

Tablo 4.14: Katılımcıların umutsuzluk, sürekli kaygı düzeyleri ve hayat boyu öğrenme eğilimleri ile hangi HEM’de kursa katılması arasındaki ilişki

	Amasra HEM	Kurucaşile HEM	Merkez HEM	Ulus HEM	F/p
	ort±ss	ort±ss	ort±ss	ort±ss	
Sürekli kaygı	43,84±10,25	43,44±10,84	44,20±9,07	42,52±8,03	0,628/0,598
Yaşam boyu öğrenme eğilimleri	127,37±26,65	118,94±25,28	127,38±24,21	125,93±22,09	0,695/0,556
Motivasyon	31,12±5,82	32,44±4,77	32,21±5,30	31,31±4,12	0,958/0,413
Sebat	29,74±7,44	31,11±4,76	29,21±6,02	29,40±4,63	0,611/0,608
Düzenleme	25,91±9,19	22,28±9,36	25,80±7,77	26,04±7,76	1,141/0,333
Merak yoksunluğu	40,6±11,06	33,11±12,08	40,16±10,88	39,18±10,77	2,403/0,068
Umutsuzluk	5,12±3,85	4,72±4,88	5,13±4,49a	3,44±2,75b	3,499/0,016*
Duygu ve beklentiler	0,88±1,16	1,33±1,85	1,17±1,51a	0,58±0,82b	4,086/0,007*
Motivasyon kaybı	2,42±1,76a	2,33±2,03	2,15±1,70	1,64±1,43b	2,740/0,044*
Umut	1,81±1,59	1,06±1,70	1,81±1,86a	1,21±1,19b	3,305/0,021*

a,b: grupların ortalamaları arasındaki farklılıkları gösterir (a=en yüksek ortalama).

*F: One-way ANOVA testi, *: $p < 0,05$*

Sürekli kaygı, yaşamboyu öğrenme eğilimleri, motivasyon, sebat, düzenleme ve merak yoksunluğu puanlarının HEM durumlara göre anlamlı farklılık göstermezken ($p > 0,05$) umutsuzluk, duygu ve beklentiler, motivasyon kaybı ve umut puanları hangi halk eğitim merkezinde kursa katıldıkları değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir ($p < 0,05$). Merkez Halk Eğitim Merkezindeki katılımcıların umutsuzluk, duygu ve beklentiler ve umut puanları Ulus Halk Eğitim Merkezindeki katılımcılardan yüksektir. Amasra Halk Eğitim Merkezine giden katılımcıların motivasyon kaybı puanı Ulus Halk Eğitim Merkezindeki katılımcıların puanından yüksektir.

4.3. Üçüncü Araştırma Sorusuyla İlgili Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi halk eğitim merkezi kursiyerlerinin umutsuzluk ve sürekli kaygı düzeylerinin, hayat boyu öğrenme eğilimlerinin anlamlı bir yordayıcısı olup olmadığını belirlemeye yöneliktir. Bu amaçla regresyon analizi yapılmıştır. İlgili bulgular Tablo 4.15’te sunulmuştur.

Tablo 4.15: Yaşam boyu öğrenme eğilimleri üzerinde etkili faktörler

	Standardize olmayan		Standardize	t	p	95,0% CI for Beta	
	B	Std. Hata	Beta			Alt sınır	Üst sınır
Sabit	135,292	1,995		67,809	0,000*	131,366	139,219
Umutsuzluk	-1,904	0,324	-0,322	-5,876	0,000*	-2,542	-1,266
(F:7,933, p:0,006, R ² :0,255)							

Yaşam boyu öğrenme eğilimleri üzerinde umutsuzluk öleği puanının anlamlı bir etkisi olduğu görülmüştür. Umutsuzluk puanı bir birim arttığında yaşam boyu öğrenme eğilimleri puanı 1.904 puan azalmaktadır. Buna göre umutsuzluğun hayat boyu öğrenme eğilimlerinin anlamlı bir yordayıcısı olduğu söylenebilmektedir ($p<0,05$).

Halk eğitim merkezi kursiyerlerinin hayat boyu öğrenme eğilimlerini umutsuzluk değişkeni yaklaşık %26 oranında açıklamaktadır.

5. SONUÇLAR, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın sonucunda elde edilen bulgulara ilişkin tartışma, sonuçlar ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

Araştırmada elde edilen bulgulara ait sonuçlar aşağıda verilmiştir.

5.1.1. Umutsuzluğa Yönelik Sonuçlar

Araştırmada kullanılan Beck umutsuzluk ölçeğine yönelik olarak ulaşılan sonuçları içeren bölümdür.

- Beck umutsuzluk ölçeğinin, duygu ve beklentiler, motivasyon kaybı ve umut puanları cinsiyet, aylık gelir, medeni durum, çocuk sayısı, kimlerle yaşadığı, nerede yaşadığı, şuan devam ettiği kurs, daha önceden katıldığı kurs sayısı değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermemiştir.
- Beck umutsuzluk ölçeğinin, duygu ve beklentiler ve umut puanı yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği; ancak motivasyon kaybının yaşa göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. 62 yaş üstünde ki bireylerin yaşadığı motivasyon kaybı puanı 29-39 yaşındaki katılımcıların puanından daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- Beck umutsuzluk ölçeği, duygu ve beklentiler ve umut puanları çalışıp çalışmama durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği, motivasyon kaybı puanlarının ise çalışıp çalışmama durumlarına göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Çalışmayanların motivasyon kaybı puanının çalışanlara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Umut puanının, eğitim durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği; ancak bekk umutsuzluk ölçeğinin, duygu ve beklentiler ve motivasyon puanı eğitim durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. İlkokul mezunu katılımcıların bekk umutsuzluk ölçeği puanının lise mezunu katılımcıların puanından yüksek olduğu tespit edilmiştir. İlkokul mezunu katılımcıların duygu ve beklentiler puanının önlisans mezunu katılımcıların puanından daha yüksek olduğu saptanmıştır. İlkokul mezunu katılımcıların motivasyon kaybı, lise, önlisans ve lisans üzeri eğitim

durumuna sahip katılımcıların puanından daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Duygu ve beklentiler puanının çalıştığı kuruma göre anlamlı farklılık göstermediği; ancak beck umutsuzluk ölçeğinin, motivasyon kaybı ve umut puanının çalıştığı kuruma göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Herhangi bir kurumda çalışmayan katılımcıların beck umutsuzluk ölçeği puanı, motivasyon kaybı puanı ve umut puanı devlet kurumunda çalışan katılımcıların puanından daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- Beck umutsuzluk ölçeğinin; motivasyon kaybı, duygu ve beklentiler ile umut puanlarının hangi halk eğitim merkezinde kursa katıldıkları değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Merkez halk eğitim merkezindeki katılımcıların beck umutsuzluk ölçeği, duygu ve beklentiler ve umut puanları, Ulus halk eğitim merkezindeki katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmektedir. Amasra halk eğitim merkezine giden katılımcıların motivasyon kaybı puanının Ulus halk eğitim merkezindeki katılımcıların puanından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.
- Beck umutsuzluk ölçeği ile sürekli kaygı ölçeği arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Beck umutsuzluk puanı arttığında, sürekli kaygı puanında artış olmakta; sürekli kaygı puanı arttığında da yine beck umutsuzluk puanı artmaktadır. Ayrıca; beck umutsuzluk puanı azaldığında, sürekli kaygı puanı azalmakta; sürekli kaygı puanı azaldığında da beck umutsuzluk puanında azalma olmaktadır. Buradan hareketle umutsuzluğu yüksek bireyin sürekli kaygısında yüksek olduğu, sürekli kaygısı yüksek bireyin de yine umutsuzluğunun yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Beck umutsuzluk ölçeği ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeği arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Beck umutsuzluk puanı arttığında, yaşam boyu öğrenme eğilimleri puanı azalmaktadır. Yaşam boyu öğrenme eğilimleri puanı arttığında ise; beck umutsuzluk puanı azalmaktadır. Buradan hareketle umutsuzluğu yüksek bireyin yaşam boyu öğrenme eğiliminin düşük olduğu, yaşam boyu öğrenme eğilimi yüksek bireyin ise umutsuzluğunun düşük olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.
- Beck Umutsuzluk Ölçeği puanının yaşam boyu öğrenme eğilimleri üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu sonucuna varılmıştır. Umutsuzluk puanı bir birim

arttığında yaşam boyu öğrenme eğilimleri puanı 1.904 puan azalmaktadır. Bu da umutsuzluktaki artışın yaşam boyu öğrenme eğilimleri üzerinde ne ölçüde etkili olduğunun yordanabilmesini sağlamaktadır. Umutsuzluk yaşam boyu öğrenme eğilimleri üzerinde yaklaşık %26 etkilidir.

5.1.2. Sürekli Kaygıya Yönelik Sonuçlar

Araştırmada kullanılan sürekli kaygı ölçeğine yönelik olarak ulaşılan sonuçları içeren bölümdür.

- Sürekli kaygı puanlarının yaş, medeni durum, çocuk sayısı, kimlerle yaşadığı, nerede yaşadığı, şu anki kursu, hangi halk eğitim merkezi değişkenlerine göre anlamlı farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Sürekli kaygının cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Kadınların erkeklerden daha yüksek sürekli kaygı puanına sahip olması, kadınların sürekli kaygısının erkeklerden daha fazla olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır.
- Sürekli kaygının, çalışıp çalışmama durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır.
- Sürekli kaygı puanlarının eğitim durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. İlkokul mezunu katılımcıların sürekli kaygı puanlarının lise mezunu katılımcıların puanlarından daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- Çalıştığı kurum olmayan katılımcıların sürekli kaygı puanının özel kurumda çalışan katılımcıların puanından daha yüksek olduğu görülmektedir.
- Sürekli kaygı puanlarının aylık gelire göre de anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. Kendine ait aylık geliri olmayan katılımcıların sürekli kaygı puanının, aylık geliri 1-2000 TL olanların puanından daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- Sürekli kaygı puanlarının daha önce halk eğitim merkezinde katılınan kurs sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.
- Sürekli kaygı ölçeği ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeği arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sürekli kaygı puanı arttığında, yaşam boyu öğrenme eğilimleri puanı azalmakta; yaşam boyu öğrenme eğilimleri puanı arttığında ise; sürekli kaygı puanı azalmaktadır. Buradan hareketle sürekli

kaygısı yüksek bireyin yaşam boyu öğrenme eğiliminin düşük olduğu, yaşam boyu öğrenme eğilimi yüksek bireyin ise sürekli kaygısının daha düşük olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

- Sürekli kaygı ölçeği ile beck umutsuzluk ölçeği arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Sürekli kaygı puanı arttığında, beck umutsuzluk puanı artmakta; beck umutsuzluk puanı arttığında da yine sürekli kaygı puanı artmaktadır. Ayrıca; sürekli kaygı puanı azaldığında, beck umutsuzluk puanı azalmakta; beck umutsuzluk puanı azaldığında da sürekli kaygı puanı azalmaktadır. Buradan hareketle sürekli kaygısı yüksek bireyin umutsuzluğunun da yüksek olduğu, umutsuzluğu yüksek bireyin de yine sürekli kaygısının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.1.3. Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimine Yönelik Sonuçlar

Araştırmada kullanılan yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeğine yönelik olarak ulaşılan sonuçları içeren bölümdür.

- Yaşam boyu öğrenme eğilimleri, motivasyon, sebat, düzenleme ve merak yoksunluğu puanlarının yaş, medeni durum, çocuk sayısı, kimlerle yaşadığı, nerede yaşadığı, şu anki kursu, hangi halk eğitim merkezi değişkenlerine göre anlamlı farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Merak yoksunluğunun cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Kadınların merak yoksunluğu puanının erkeklerden yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.
- Motivasyon, sebat, merak yoksunluğu puanlarının çalışıp çalışmama durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği; ancak yaşam boyu öğrenme eğilimleri, düzenleme ve motivasyon kaybı puanlarının çalışıp çalışmama durumlarına göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Çalışanların yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve düzenleme puanının çalışmayanlara göre daha yüksek olduğu ve çalışmayanların motivasyon kaybı puanının çalışanlara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Yaşam boyu öğrenme eğilimleri, motivasyon, sebat, düzenleme ve merak yoksunluğu puanlarının eğitim durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Lisans ve üzeri eğitim durumuna sahip katılımcıların yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeği puanlarının; ilkokul, ortaokul ve lise mezunu

katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmektedir. Önlisans ve lisans ve üzeri eğitim durumuna sahip olan kursiyerlerin motivasyon puanlarının ilkökul mezunu kursiyerlerden daha yüksek olduğu saptanmıştır. Lisans ve üzeri eğitime sahip katılımcıların sebat puanlarının ilkökul mezunu katılımcılardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Lisans ve üzeri eğitime sahip katılımcıların düzenleme puanları ilkökul mezunu katılımcılardan daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Lisans ve üzeri eğitim durumuna sahip katılımcıların merak yoksunluğu puanları ilkökul, ortaokul ve lise mezunu katılımcıların puanlarından daha yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

- Motivasyon ve sebat puanlarının çalışılan kurum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir. Yaşam boyu öğrenme eğilimleri, düzenleme ve merak yoksunluğu puanlarının ise çalışılan kuruma göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Devlet kurumunda çalışan katılımcıların yaşam boyu öğrenme puanlarının herhangi bir kurumda çalışmayan ve özel bir kurumda çalışan katılımcıların puanlarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Devlet kurumunda çalışan katılımcıların düzenleme puanının herhangi bir kurumda çalışmayan ve özel bir kurumda çalışan katılımcıların puanından yüksek olduğu tespit edilmiştir. Devlet kurumunda çalışan katılımcıların merak yoksunluğu puanının herhangi bir kurumda çalışmayan ve özel bir kurumda çalışan katılımcıların puanından daha yüksek olduğu görülmüştür.
- Yaşam boyu öğrenme eğilimleri, motivasyon, düzenleme ve merak yoksunluğu puanları aylık gelire göre anlamlı farklılık göstermezken; sebat puanlarının ise aylık gelire göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. Aylık geliri 1-2000 TL olan katılımcıların sebat puanlarının ise aylık geliri olmayan katılımcıların puanından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.
- Düzenleme ve merak yoksunluğu puanlarının daha önce halk eğitim merkezinde katılan kurs sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.
- Yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin, motivasyon ve sebat puanlarının daha önceden katılan kurs sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. 5 ve üzerinde kursa katılan katılımcıların yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeği puanlarının 1-2 kursa katılan ve daha önce hiç kursa katılmamış katılımcıların puanlarından daha yüksek olduğu görülmüştür. 5 ve üzerinde kursa katılan

katılımcıların motivasyon puanlarının daha önceden hiç kursa katılmayan katılımcıların puanından daha yüksek olduğu ulaşılan sonuçlardandır. Yine 5 ve üzerinde kursa katılan katılımcıların sebat puanlarının daha önce kursa katılmayan katılımcıların puanından yüksek olduğu görülmektedir. 3-4 kursa katılan katılımcıların sebat puanlarının daha önceden hiç kursa katılmamış katılımcıların puanından daha yüksek olduğuna ulaşılmıştır.

- Yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeği ile sürekli kaygı arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yaşam boyu öğrenme eğilimleri puanı arttığında, sürekli kaygı puanı azalmakta; sürekli kaygı puanı arttığında ise; yaşam boyu öğrenme eğilimleri puanı azalmaktadır. Buradan hareketle sürekli kaygısı yüksek bireyin yaşam boyu öğrenme eğiliminin düşük olduğu, yaşam boyu öğrenme eğilimi yüksek bireyin ise sürekli kaygısının daha düşük olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.
- Yaşam boyu öğrenme eğilimleri üzerinde Beck Umutsuzluk Ölçeği puanının anlamlı bir etkisi olduğu sonucuna varılmıştır. Umutsuzluk puanı bir birim arttığında yaşam boyu öğrenme eğilimleri puanı 1.904 puan azalmaktadır. Bu da umutsuzluktaki artışın yaşam boyu öğrenme eğilimleri üzerinde ne ölçüde etkili olduğunun yordanabilmesini sağlamaktadır. Umutsuzluk yaşam boyu öğrenme eğilimleri üzerinde yaklaşık %26 etkilidir.

5.2. Tartışma

Çalışmamızda; Halk Eğitim Merkezi kursiyerlerinin umutsuzluk, sürekli kaygı düzeyleri, hayat boyu öğrenme eğilimleri ve bu unsurlar arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Halk eğitim merkezi kursiyerlerinin umutsuzluk ve sürekli kaygı düzeylerinin hayat boyu öğrenme eğilimlerinin anlamlı bir yordayıcısı olup olmadığını tespit etmek amacıyla analizler yapılmış, bulgular alt problemler ışığında tartışılmıştır. Alan yazında halk eğitim merkezi kursiyerlerinin umutsuzluk, sürekli kaygı ve hayat boyu öğrenme eğilimleri ilişkisini bir arada inceleyen çalışma bulunmadığından farklı uygulama gruplarında yapılan çalışmalardan faydalanılmıştır.

5.2.1. Umutsuzluğa Yönelik Sonuçlara İlişkin Tartışma

Araştırmada kullanılan Beck umutsuzluk ölçeğine yönelik olarak ulaşılan sonuçlara yönelik

tartışma bölümüdür.

Yapılan araştırmalarda, cinsiyete göre umutsuzluk düzeyine yönelik sonuçlar farklılık arz etmektedir. Oğuztürk, Akça ve Şahin'in (2011) üniversite öğrencileri üzerine yaptığı araştırmada; erkeklerin umutsuzluk puan ortalamalarının kızlardan anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Güloğlu, Yılmaz, İstemihan, Arayıcı ve Yılmaz (2020) tarafından yapılan araştırmada; kadınların umutsuzluk düzeyinin erkeklere oranla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kaygusuz ve Erensoy'un (2020) üniversite öğrencileri ile gerçekleştirdiği çalışmada ise; umutsuzluk ölçek puanı ortalamaları bakımından cinsiyet grupları arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Tarafımızca yapılan araştırma; cinsiyete göre umutsuzluk düzeyi bağlamında Kaygusuz'un araştırma sonucu ile benzerlik taşımaktadır. Nitekim araştırmamızda; Beck umutsuzluk ölçeğinin “duygu ve beklentiler”, “motivasyon kaybı” ve “umut” puanlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Dolayısıyla araştırmamızdaki katılımcıların umutsuzluk düzeylerinde cinsiyetin belirleyici etkisinin bulunmadığı söylenebilir.

Umutsuzluk düzeyinin yaş değişkenine göre değişip değişmediği hususundaki veriler de çeşitlilik arz etmektedir. Çoban ve Karaman (2013) ile Kaygusuz ve Erensoy'un (2020) üniversite öğrencileri ile gerçekleştirdikleri çalışmalarda umutsuzluk ile yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmadığı tespit edilmiştir. Çalışkan ve Mencik'in (2017) araştırma sonucunda ise; yaş değişkeni ile umutsuzluğun “gelecekteki duygu ve beklentiler” alt boyutu arasında anlamlı düzeyde ilişki bulunduğu saptanmış; 20-25 yaş arasındakilerin geleceğe ait umutları ve gelecekte beklenen beklenti seviyeleri, 34-42 yaş arasındakilere oranla daha fazla bulunmuştur. Tarafımızca yapılan araştırmada ise; Beck umutsuzluk ölçeğinin, “duygu ve beklentiler” ve “umut” puanının yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür.

Araştırmamızda, Beck umutsuzluk ölçeğinin alt boyutlarından “duygu ve beklentiler” ve “umut” puanlarının bir işte çalışma durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Aba ve Mete'nin (2018) öğrenciler üzerine yaptığı çalışmada da benzer sonuçlara ulaşılmış; bir işte çalışma durumuna göre umutsuzluk düzeyinin anlamlı olarak değişmediği tespit edilmiştir.

Araştırmamızda; Beck umutsuzluk ölçeğinin “duygu ve beklentiler”, “motivasyon kaybı” ve “umut” puanlarının aylık gelire göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Bu sonuç, katılımcıların umut ve umutsuzluk durumlarının maddi gelire göre şekillenmediğini düşündürmektedir. Adalı ve diğerleri (2019) ve Zafer'in (2019) ailenin gelir düzeyine göre üniversite öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerini inceledikleri çalışmalarında ise; gelir seviyesi ile umutsuzluk arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuş, gelir seviyesindeki artışla umutsuzluk seviyesinde azalma olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların içinde bulundukları durumlar ve taşıdıkları özellikler sonucu etkilemektedir. Üniversite öğrencilerinin maddi geliri iyi olan ailelerde bulunmaları, iş vb. imkânlar konusunda geleceğe daha umutla bakmalarını sağlıyor olabilir.

Araştırmada Beck umutsuzluk ölçeğinin, “duygu ve beklentiler”, “motivasyon kaybı” ve “umut” puanları medeni duruma göre anlamlı farklılık göstermemiştir. Güloğlu ve diğerlerinin çalışmasındaki (2020) pandemi sürecindeki bireylerin umutsuzluk düzeylerinde, medeni duruma göre fark olmadığını gösteren sonuçlar, araştırmamızın sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Araştırmamızda; Beck umutsuzluk ölçeğinin, “duygu ve beklentiler” ve “umut” puanının, “birlikte yaşanan kişiler” değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür. Bu sonuç; Adalı ve diğerlerinin (2019) üniversite öğrencilerinde yaptığı çalışmanın sonuçlarıyla uyumludur. Söz konusu çalışmada da; öğrencilerin kimlerle yaşadığı ile umutsuzluk düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Araştırmamızda, sürekli kaygı ölçeği ile Beck umutsuzluk ölçeği arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Sevinç ve Özdemir (2017) ile Aba ve Mete'nin (2018) üniversite öğrencileri üzerine yaptıkları çalışmalarda; umutsuzluk ve kaygı düzeyleri arasında pozitif yönde, istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit etmeleri, araştırmamızın sonuçları ile benzerlik taşımaktadır. Bu sonuçlar; kaygı ve umutsuzluk duygularının birbirlerini destekleyebileceğini düşündürmektedir.

5.2.2. Sürekli Kaygıya Yönelik Sonuçlara İlişkin Tartışma

Araştırmada kullanılan sürekli kaygı ölçeğine yönelik olarak ulaşılan sonuçlara yönelik

tartışma bölümüdür.

Araştırmamızda, sürekli kaygının cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Kadınların erkeklerden daha yüksek sürekli kaygı puanına sahip olması, kadınların sürekli kaygısının erkeklerden daha fazla olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır. Bu sonuç, kadın ve erkeklerin biyolojik yapılarındaki farklılıklarla ilişkilendirilebilir. Öte yandan; toplumun kadına biçtiği rol ve sorumluluklar ile iş hayatında yaşanması muhtemel cinsiyetçi tutumlar, kadınların sürekli kaygı düzeylerini etkiliyor olabilir.

Kaya ve Varol (2004), Çakmak ve Hevedanlı (2005), Aslan (2015), Uzuntarla, Cihangiroğlu, Ceyhan ve Eroğlu (2015), Kula ve Saraç (2017), Aba ve Mete (2018), Umuzdaş ve Tök'ün (2020) üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmalarda, Çalık ve diğerlerinin (2015) otistik çocuğa sahip ebeveynler ile yaptıkları çalışmada ve Güloğlu ve diğerlerinin (2020) pandemi sürecinde yaptıkları çalışmada cinsiyet ile sürekli kaygı düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmuş; kadınların erkeklerden daha yüksek sürekli kaygıya sahip oldukları saptanmıştır. Dolayısıyla; katılımcıların cinsiyetlerine göre sürekli kaygı düzeylerine ilişkin araştırma sonucumuz, bahsi geçen çalışmalarının sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Ehtiyar ve Üngören'in (2008) lise ve üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmada ise; cinsiyetin, öğrencilerin sürekli kaygı düzeyleri üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmadığı sonucuna varılmıştır.

Araştırmamızda, sürekli kaygı puanlarının yaşa göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde; Özyürek ve Demiray'ın (2010) yurttan veya ailesinin yanında kalan ortaöğretim öğrencileri ile yaptıkları çalışmada; kaygı düzeyinin yaşa göre önemli farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Öte yandan; Güloğlu ve Yılmaz'ın (2020) pandemi sürecinde yaptıkları çalışma ile Umuzdaş ve Tök'ün (2020) üniversite öğrencilerinin katılımıyla yaptıkları çalışmalarda katılımcıların sürekli kaygı düzeylerinde yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

Araştırmamızda, katılımcıların sürekli kaygı düzeylerinin, bir işte çalışma durumlarına göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır. Aba ve Mete'nin (2018) öğrenciler üzerine yaptıkları çalışmada da benzer sonuca ulaşılmış; kaygı düzeyinin bir işte çalışma durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Araştırmamızda, sürekli kaygı puanlarının eğitim durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği sonucuna varılmıştır. İlkokul mezunu katılımcıların sürekli kaygı puanlarının lise mezunu katılımcıların puanlarından daha yüksek olduğu saptanmıştır. Günden güne gelişen ve değişen dünyada bazı meslekler eski geçerliliğini yitirebilmekte, gelişime ayak uydurabilme ve yaşam boyu öğrenme önem kazanmaktadır. Bireylerin eğitim durumunun düşük olması, onlara sunulan iş imkânlarının daralmasına neden olabilmektedir. Bu durum, kaygı düzeylerinin yükselmesine sebep olabilir. Bir başka açıdan; eğitim hayatı içinde süreç içerisinde çeşitli sınavlara, eğitime tabi tutulmak diğer eğitim düzeylerinde (ortaokul, lise, ön lisans ve lisans üzeri) bireylerin kaygı duygusuyla başa çıkmayı öğrenmesine katkı sağlamış olabilir.

Güngör'ün (2008) özel eğitime muhtaç çocukların anne ve babaları ile yaptıkları, Bal ve diğerlerinin (2020) kadın katılımcılar ile yaptıkları çalışmalarda; sürekli kaygının eğitim durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir. İlköğretim mezunlarının kaygı düzeylerinin diğer kademelere göre fazla olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlar, araştırmamızda elde edilen bulgularla uyumludur. Doğru ve Arslan'ın (2008) engelli çocuğu olan anneler ile yaptığı çalışmada ise sürekli kaygı düzeyinin eğitim durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Araştırmamızda, katılımcıların sürekli kaygı puanlarının aylık gelire göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür. Kendine ait aylık geliri olmayan katılımcıların sürekli kaygı puanının, aylık geliri 1-2000 TL olanların puanından daha yüksek olduğu saptanmıştır. Günlük hayatta temel gereksinimlerimizi karşılamak için paraya ihtiyaç duyarız. Bu ihtiyaçların karşılanmaması durumunda Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisini açıklarken de dediği gibi bir basamaktaki ihtiyaçlar doyurulmadan bir üst basamağa geçilemez. İlk basamakta yer alan fizyolojik ihtiyaçlarını doyuramayan bir kişinin güvenlik ihtiyacı basamağına geçmesi tam anlamıyla beklenemez, bu durumdaki kişiler ihtiyaçlarını gideremeyeceği yönünde kaygı duyarlar. Alt basamak tam anlamıyla doyurulmadığından kendini tam anlamıyla güvende hissetmesi beklenemez. Kendini güvende (beden, iş, sağlık vb. konularda) hissetmeyen bir kişinin kaygı duymasının kaçınılmaz olduğu düşünülmektedir. Özetle bireylerin aylık gelire sahip olmaları, kendilerini güvende hissetmelerine katkı sağlıyor ve bu durum da kaygı düzeylerini azaltıyor olabilir.

Kaya ve Varol (2004) üniversite öğrencilerinin, Ehtiyar ve Üngören (2008) lise ve

üniversitede turizm eğitimi alan öğrencilerin, Güngör (2008) özel eğitime muhtaç çocukların anne ve babalarının, Bal ve diğerleri (2020) kadınların gelir düzeyi ile sürekli kaygı ilişkisini incelemişler, gelir düzeyi düştükçe sürekli kaygının arttığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuçlar, araştırmamızda elde edilen sonuçlarla uyumludur. Çakmak ve Hevedanlı'nın çalışmasında (2005) ise öğrencilerin ailelerinin ekonomik durumuna göre kaygı düzeyi puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Araştırmamızda, sürekli kaygı puanlarının medeni duruma göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır. Bu sonuç; Kaya ve Varol'un (2004) üniversite öğrencileri, Bal ve diğerlerinin (2020) kadınlar üzerine yaptıkları araştırma sonuçlarıyla uyumludur. Nitekim bu çalışmalarda da katılımcıların sürekli kaygılarının medeni durumlarına göre anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür. Güloğlu ve diğerlerinin (2020) pandemi sürecinde yaptıkları çalışmada ise; medeni duruma göre kaygı düzeyinde fark bulunduğu, bekârların kaygı düzeyinin evlilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmamızda, katılımcıların sürekli kaygı puanlarının yaşadıkları yere göre anlamlı olarak farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Bal ve diğerlerinin (2020) çalışmasında da katılımcıların kaygı düzeylerinde yaşadıkları yere göre anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Araştırmamızda sürekli kaygı ölçeği ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeği arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, yüksek düzeyde kaygının bedendeki fizyolojik etkilerinin öğrenmeyi zorlaştırabileceği düşüncesiyle ilişkilendirilebilir. Uçar ve Uysal'ın (2019) çalışmasında da; sürekli kaygı durumlarının yaşam boyu öğrenme eğilimini negatif yönde yordadığı, yaşam boyu öğrenme eğilimini %37 oranında açıkladığı saptanmıştır. Dolayısıyla Uçar ve Uysal'ın çalışması (2019) ile araştırmamızda elde edilen sonuçlar, sürekli kaygı ile yaşam boyu öğrenme eğilimi arasında negatif yönde anlamlı bir ilişkinin bulunması bakımından benzerlik göstermektedir.

5.2.3. Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimine Yönelik Sonuçlara İlişkin Tartışma

Araştırmada kullanılan yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeğine yönelik olarak ulaşılan sonuçlara yönelik tartışma bölümüdür.

Araştırmamızda, katılımcıların yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde, cinsiyete göre anlamlı

bir farklılığının bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ortaya çıkan bu sonuç; Yasa (2018), Altın (2018) ve Pala'nın (2019) çalışmalarındaki sonuçlarla benzerlik taşımaktadır. Nitekim Yasa'nın (2018) öğretmen adayları üzerine yaptığı çalışmada; yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılığın bulunmadığı tespit edilmiş, Altın'ın (2018) çalışmasında; kadın ve erkek ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasında anlamlı bir farklılığın bulunmadığı saptanmıştır. Pala'nın (2019) devlet okullarında ve özel okullarda görev yapan öğretmenler ile yaptığı çalışmasında, yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılığın bulunmadığı tespit edilmiştir. Özçiftçi'nin (2014) sınıf öğretmenleri ile gerçekleştirdiği çalışmada ise kadınların yaşam boyu öğrenme eğiliminin erkeklerden yüksek olduğu ve aralarındaki farkın anlamlı olduğu saptanmıştır.

Araştırmamızda; yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeğinin alt boyutlarından olan “merak yoksunluğunun” cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Kadınların merak yoksunluğunun erkeklerden yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Merak yoksunluğu yüksek olan bireylerde kendiliğinden öğrenme yönelimi görülmektedir. Bazı kadınların eğitim hayatlarını tamamlayamamış olmalarından kaynaklı kendi gelişimlerine daha çok zaman ayırarak bu açığı kapatma isteği olabilir. Kadınların merak yoksunluğu puanının erkeklerden yüksek olduğu sonucu, Özçiftçi'nin (2014) sınıf öğretmenleri ile gerçekleştirdiği çalışmanın sonucuyla benzerlik arz etmektedir. Söz konusu çalışmada, kadın öğretmenlerin merak yoksunluğu puanının erkek öğretmenlerden yüksek olduğu ve aralarındaki farkın anlamlı olduğu saptanmıştır.

Araştırmamızda, yaşam boyu öğrenme eğiliminde yaşa göre anlamlı farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Özçiftçi'nin (2014) sınıf öğretmenleri ile yaptığı çalışmada da yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Öte yandan; Gökyer ve Türkoğlu'nun (2018) üniversite öğrencilerine yönelik yaptığı çalışmada öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yaş değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Araştırmamızda; katılımcıların yaşam boyu öğrenme eğilimleri, “motivasyon”, “sebat”, düzenleme ve “merak yoksunluğu” puanlarında, yaşanan yere göre anlamlı bir farklılığın bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, Özçiftçi'nin (2014) sınıf öğretmenlerinin

katılımıyla gerçekleştirdiği çalışmanın sonucuyla benzerlik taşımaktadır. Nitekim Özçiftçi'nin çalışmasında; öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde, görev yeri değişkenine göre anlamlı bir farklılığın bulunmadığı tespit edilmiştir.

Araştırmamızda; yaşam boyu öğrenme eğilimleri kapsamında yer alan “motivasyon” ve “sebat” puanlarının çalışılan kuruma göre anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür. “düzenleme” ve “merak yoksunluğu” puanlarında ise çalışılan kuruma göre anlamlı farklılığın bulunduğu tespit edilmiştir. Devlet kurumunda çalışan katılımcıların yaşam boyu öğrenme, düzenleme ve merak yoksunluğu puanları, özel bir kurumda çalışan katılımcılar ve herhangi bir kurumda çalışmayan katılımcıların puanlarından daha yüksek çıkmıştır. Devlet kurumlarında çalışan bireyler, devletin sunduğu hizmetiçi eğitim imkanlarından da yararlanabilmekte bu da yaşam boyu eğitimlerine katkıda bulunmaktadır. Ayrıca devlet kurumlarının çalışma saatlerinin düzenli oluşu burada çalışan bireylerin bireysel öğrenmelerine daha çok imkan tanıyor olabilir. Pala'nın çalışmasında (2019) ise; devlet okullarında ve özel okullarda görev yapan öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde çalışılan kurum tipine (devlet-özel) göre anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmüştür.

Araştırmamızda; katılımcıların yaşam boyu öğrenme eğilimleri kapsamında yer alan “motivasyon”, “sebat”, “düzenleme” ve “merak yoksunluğu” puanlarında; yaş, medeni durum, çocuk sayısı, kimlerle yaşanıldığı, yaşanılan yer, halihazırda katılınan kurs ve katılınan halk eğitim merkezi değişkenlerine göre anlamlı farklılığın bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Akyol, Başaran ve Yeşilbaş'ın (2018) halk eğitim merkezlerine devam eden kursiyerlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini konu alan çalışmasında ise; katılımcıların cinsiyet, medeni durum, iş durumu ve aylık gelir durumu değişkenlerine göre yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde anlamlı bir fark bulunmamış; yaş grubu ve öğrenim durumu değişkenlerine göre anlamlı farklılığın bulunduğu tespit edilmiştir.

Araştırmamızda; yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeğinin alt boyutları olan “motivasyon”, “sebat”, “düzenleme” ve “merak yoksunluğu” puanlarının eğitim durumuna (ilkokul, ortaokul, lise, ön lisans, lisans ve üzeri) göre anlamlı farklılıklar gösterdiği; lisans ve üzeri eğitim durumuna sahip katılımcıların yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeği puanlarının ilkökul, ortaokul ve lise mezunu katılımcılardan daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buradan hareketle, yeni öğrenmelere motive olmayı açıklayan motivasyon, öğrenmeye olan

güdüsünü devam ettirebilmeyi açıklayan sebat, öğrenme süreçlerini kendi ihtiyaçları doğrultusunda kendine uygun şekilde yönlendirmeyi içeren düzenleme ve öğrenmeye duyulan ihtiyacı, isteği ifade eden merak yoksunluğu kavramlarının lisans ve üzeri bireylerde daha yüksek çıkması, akademik eğitimin yaşam boyu öğrenmenin önemini kavramaya katkıda bulunduğunu düşündürmektedir. Pala'nın çalışmasında (2019) ise; devlet okulları ve özel okullarda görev yapan öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde, öğrenim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir.

5.3. Öneriler

Bu başlık altında bundan sonraki araştırmalara ve uygulayıcılara öneriler yer almaktadır.

5.3.1. Gelecek Araştırmalara Öneriler

Araştırma sonucunda ulaşılanların ışığında bundan sonraki araştırmalara yönelik olarak verilen öneriler aşağıda sıralanmıştır.

- Benzer çalışma modeli farklı yaygın veya örgün eğitim kurumlarındaki yetişkin gruplarına uygulanabilir.
- Çalışmada kullanılan ölçeklere ekleme yapılarak ya da farklı ölçeklerle değişiklikler yapılarak; demografik değişkenlerde değişiklikler yapılarak araştırma grubunun daha farklı yönleri ve özellikleri hayat boyu öğrenme bağlamında araştırılabilir.
- Araştırma Bartın ilindeki halk eğitim merkezlerindeki kursiyerlere yönelik olarak yürütülmüştür. Aynı konu daha farklı illerdeki halk eğitim merkezlerindeki kursiyerler ile de yapılabilir.
- Araştırma halk eğitim merkezindeki sadece belli bir kursa, belirli bir yaş grubuna, belli bir meslek grubuna ya da belli bir cinsiyete yönelik de uygulanabilir.
- Araştırmada bireylerin çalışıp çalışmama durumu değerlendirilmiştir. Çalışmayan öğrenci ve ev hanımlarının ayrı bir gruplandırması yapılmamıştır. Sonraki çalışmalarda ikisi ayrı değerlendirilebilir.

5.3.2. Uygulayıcılara Öneriler

Araştırma sonucunda ulaşılanların ışığında uygulayıcılara yönelik olarak verilen öneriler

aşağıda sıralanmıştır.

- Toplumdaki bireylerin hayat boyu öğrenmeleri çeşitli kurslar, etkinlikler, uygulanabilecek projeler ile desteklenerek ve bu konudaki farkındalık artırılarak; sürekli kaygı ile umutsuzluk düzeylerinin azaltılması hedeflenebilir.
- Çalışmada kadınların erkeklerden daha fazla kaygıya sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Toplumumuzda bunun nedeni araştırılabilir ve iki cinsiyet arasındaki bu farkın kadınlar lehine dengelenmesine yönelik çeşitli çalışmalar yapılabilir.
- Çalışmada 62 yaş ve üzeri bireylerin yaşadığı motivasyon kaybının fazla olduğundan yola çıkarak bu bireylerin hayata, kendilerine, içinde bulundukları topluma yabancılaşmalarının önüne geçilebilmesi için yaşam boyu öğrenme süreci içinde kalabilmelerini destekleyici çalışmalar yapılabilir. Bunun nedenleri ve bunun önüne nasıl geçilebileceği üzerine düşünülebilir.
- İlkokul mezunu bireylerin sürekli kaygısının niye daha fazla olduğuna ve nasıl azaltılabileceğine yönelik çalışmalar yapılabilir. Böylece çalışan kişilerde daha yüksek düzeyde çıkan yaşam boyu öğrenme eğilimlerine de yönelik bir çalışma yapılmış olur.
- Merkez Halk Eğitim Merkezindeki kurslara katılım sağlayan bireylerin umut puanlarının daha fazla olmasında ya da Amasra Halk Eğitim Merkezindeki bireylerin Ulus Halk Eğitim Merkezine oranla daha fazla motivasyon kaybına sahip olmasındaki nedenlerin neler olabileceği araştırılabilir. Eğer nedeni çalışmaya katılan grubun kendi hayatlarından kaynaklı değil; halk eğitim merkezinin sunduğu imkanlar veya yaptığı doğru bulunan ve kursiyerleri tatmin eden, yaşam boyu öğrenmelerini destekleyici çalışmalar ise bunların diğer halk eğitim merkezleri tarafından da yaygınlaştırılması sağlanabilir.
- Eğitimlerini erken terk eden ya da etmek zorunda kalan yetişkinlerde halk eğitim merkezleri üzerinden eğitimlerle eğitimlerine tekrar katılmalarına etki edilebilir.

KAYNAKÇA

- Aba, G. ve Mete, M. (2018). Sağlık kurumları işletmeciliği programı öğrencilerinin umutsuzluk ve kaygı düzeylerinin belirlenmesi. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 16(3), 290-300.
- Adalı, İ., Uludağ, B., Meral, M., Kartal, A., Erbaşaran, E., İskender, S. ve Konukseven, Ö. (2019). Odyoloji bölümü öğrencilerinin mesleğe yönelik keygı ve umutsuzluk düzeylerinin belirlenmesi. *Türk Odyoloji ve İşitme Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 65-74.
- Ağır, M. (2007). *Üniversite öğrencilerinin bilişsel çarpıtma düzeyleri ile problem çözme becerileri ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişki*. Doktora Tezi (Yayımlanmamış), İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Akandere, M. Acar, M. Baştuğ, G. (2009). Zihinsel ve fiziksel engelli çocuğa sahip anne ve babaların yaşam doyumu ve umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (22), 23-32.
- Aksoy, M. (2008). Yaşam boyu öğrenme ve kariyer rehberliği ilkelerinin istihdam edilebilirliğe etkileri: Otel işletmeleri üzerine bir uygulama. Doktora Tezi (Yayımlanmamış), Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Akyol, B., Başaran, R. ve Yeşilbaş, Y. (2018). Halk eğitim merkezlerine devam eden kursiyerlerin yaşam doyum düzeyleri ve yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (48): 301-324.
- Altın, S. (2018). *Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi (Yayımlanmamış), Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak.
- Aslan, B. Y. (2015). Genç işsizliğe yönelik alan araştırması: Üniversite öğrencileri arasında kaygı ve umutsuzluk. *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 6(2), 71-86.
- Atan, G., Özer, Z. ve Turan, B.G. (2020). Kanseri hastalarında umutsuzluk ve manevi bakım algısının değerlendirilmesi. *Journal of Contemporary Medicine*, 10(2), 266-274.
- Ayra, M. ve Kösterelioğlu, İ. (2015). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin mesleki öz yeterlik algıları ile ilişkisi. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 10(1), 17-28.
- Bacanlı, H. (2019). *Eğitim psikolojisi* (26. Baskı). Ankara: Pegem Yayınları.
- Bal, E., Malkoç, N., Taş, E. ve Yıldız, S. (2020). Haydi anneler spora projesine katılan kadınların sürekli kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Iğdır Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 19-29.

- Bal, F. ve Tuna, F. (2021). Sanatsal etkinliklerle uğraşan yetişkinlerde yaşam kalitesi, umutsuzluk ve benlik saygısının incelenmesi. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 9(28), 1-20.
- Berberoğlu, B. (2010). Yaşam boyu öğrenme ile ilgili bilgi ve iletişim teknolojileri açısından Türkiye'nin Avrupa Birliği'ndeki konumu. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, 5(2), 113-126.
- Bilgili, F. (2021). Düzce Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde okuyan öğrencilerin sürekli kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *USBAD Uluslararası Sosyal Bilimler Akademisi Dergisi*, 3(6), 1392-1408.
- Bulaç, E. ve Kurt, M. (2019). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 125-161.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2020) *Bilimsel araştırma yöntemleri* (28. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Can, T. (2011). *Yaşam boyu öğrenme bağlamında yabancı dil olarak İngilizce ders kitaplarında strateji kullanımı*. Doktora Tezi (Yayımlanmamış), İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Canbaz, S. (2001). *Samsun çıraklık eğitim merkezi'ne devam eden çırakların sosyo-demografik, çalışma yaşamı özelliklerinin ve durumluk-sürekli kaygı düzeylerinin değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi (Yayımlanmamış), 19 Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Clark, T. (2005). Lifelong, life-wide or life sentence?. *Australian Journal of Adult Learning*, 45(1), 47-62.
- Cohen, J.W. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd edn). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Coşkun, F. (2010). *Üniversite giriş sınavına hazırlanan adaylarda umutsuzluk ve öğrenilmiş güçsüzlük*. Yüksek Lisans Tezi (Yayımlanmamış), Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Coşkun, Y. D. (2009). *Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi* Yüksek Lisans Tezi (Yayımlanmamış), Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Coşkun, Y. D. ve Demirel, M. (2012). Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (42), 108-120.
- Cüceloğlu, D. (2020). *İnsan ve davranışı* (38. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çakmak, Ö. ve Hevedanlı, M. (2005). Eğitim ve Fen-Edebiyat Fakülteleri biyoloji bölümü öğrencilerinin kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(14), 115-127.

- Çalık, F., Yılmaz, A., Şentürk, U., Akdeniz, H. ve Sertbaş, K. (2015). Otistik çocuğa sahip ebeveynlerin durumluluk ve sürekli kaygı düzeylerinin karşılaştırılması. *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, 10(2), 13-21.
- Çalışkan, M. ve Mencik, Y. (2017). Polislerin demografik değişkenler açısından umutsuzluk düzeylerini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Akademik Bakış Dergisi*, (63), 383-394.
- Çolak, H. ve Ünal, H. (2020). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinde yaşam doyumu ve umutsuzluğun madde kullanma eğilimine etkisinin araştırılması. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (7), 344-357.
- Demirbaş, Ö. (2020). *Halk eğitimi merkezi çalışanları ve kursiyerlerinin aktif yaşlanma algıları: Çanakkale ili örneği*. Yüksek Lisans Tezi (Yayımlanmamış), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Demirel, B. ve Döş, B. (2020). Polislerin hayat boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(1), 309-327.
- Dilbaz, N. Seber, G. (1993). Umutsuzluk kavramı: Depresyon ve intiharda önemi. *Kriz Dergisi*, 1 (3), 134-138.
- Doğru, S. S. Y. ve Arslan, E. (2008). Engelli çocuğu olan annelerin sürekli kaygı düzeyi ile durumluk kaygı düzeylerinin karşılaştırılması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (19), 543-553.
- Ehtiyar, R. ve Üngüren, E. (2008). Lise ve üniversitede turizm eğitimi alan öğrencilerin demografik değişkenlerinin umutsuzluk ve kaygı düzeylerine etkilerinin araştırılması. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2), 34-51.
- Ekşi, H. ve Dilmaç, B. (2010). Üniversite öğrencilerinin genel erteleme, karar vermeyi erteleme ve akademik erteleme düzeylerinin sürekli kaygı açısından incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 433-450.
- Epçaçan, C. (2013). Yaşam boyu öğrenme becerilerinin ders kitaplarında yer alma düzeyine örnek bir inceleme. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (11), 354-379.
- Ergin, A., Uzun, U. S. ve Topaloğlu, S. (2016). Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi 5. ve 6. sınıf öğrencilerinin sürekli kaygı ve mesleki kaygı düzeyleri ve bunları etkileyen etkenler. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp Dergisi*, 3(3), 16-21.
- Gökçer, N. ve Türkoğlu, İ. (2018). Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 28(2), 125-136.
- Güloğlu, B., Yılmaz, Z., İstemihan, F. Y., Arayıcı, S. N. ve Yılmaz, S. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde bireylerdeki anksiyete ve umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi. *Kriz Dergisi*, 28(3), 135-150.

- Güngör, E. (2008). *Özel eğitime muhtaç çocukların anne ve babalarının psikolojik ilişki ihtiyaçları ile durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiler*. Yüksek Lisans Tezi (Yayımlanmamış), Selçuk Üniversitesi, Konya. Günüş, S., Odabaşı, H. F. ve Kuzu, A. (2012). Yaşam boyu öğrenmeyi etkileyen faktörler. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 309 -325.
- Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi, (2009). [<http://ecvet.ua.gov.tr/Uploads/f7699346-4182-4730-8282-a61938751493.pdf>] web adresinden 10.01.2022 tarihinde erişilmiştir.
- Horuz, R. O. (2017). *Mesleki eğitim merkezi öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi (Bartın ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi (Yayımlanmamış), Bartın Üniversitesi, Bartın.
- Howitt, D., & Cramer, D. (2011). *Introduction to SPSS statistics in psychology: For version 19 and earlier (Fifth edition)*. London: Pearson Education Limited.
- İnal, H. C., ve Günay, S. (2002). *Olasılık ve Matematiksel İstatistik*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Kabal, D. (2019). *Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve mutluluk düzeyleri üzerine bir çalışma (Kocaeli örneği)*. Yüksek Lisans Tezi (Yayımlanmamış), Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Karaduman, A. (2015). *Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile özyeterlik algıları arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi (Yayımlanmamış), Bartın Üniversitesi, Bartın.
- Karlukaç, İ. ve Kılıç, U. Ö. (2021). Üniversite öğrencilerinin akılcı olmayan inançları ile depresyon, kaygı, umutsuzluk ve stres düzeyleri. *Milli Eğitim Özel Eğitim ve Rehberlik Dergisi*, 1(2), 95-120.
- Kaya, M. ve Varol, K. (2004). İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin durumluk-sürekli kaygı düzeyleri ve kaygı nedenleri (Samsun örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17(17), 31-63.
- Kaygusuz, T. Ö. ve Erensoy, A. (2020). Tıp Fakültesi son sınıf öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerinin belirlenmesi. *Tıp Eğitimi Dünyası*, (58), 116-127. Doi: 10.25282/ted.625710.
- Kezer, F., Ogurlu, Ü. ve Akfırat, O. N. (2016). Eleştirel düşünme eğilimi, genel öz yeterlik ve umutsuzluk arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(34), 202-218.
- Kılıç, N ve Taşpınar, M. (2017). Halk eğitimi merkezi öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 14-25.

- Kula, K. Ş. ve Saraç, T. (2017). Fen Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin kaygı ve umutsuzluklarının incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26(2), 14-29.
- Kumcağız, H. (2007). *Grupla psikolojik danışmanın diyabet hastalarının umutsuzluk düzeyine etkisi*. Doktora Tezi (Yayınlanmamış), Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Lind, D. A., Marchal, W. G., & Wathen, S. A. (2006). Basic statistics for business and economics (Fifth edition). United States: McGraw-Hill Companies.
- McKillup, S. (2012). Statistics explained: An introductory guide for life scientists (Second edition). United States: Cambridge University Press.
- MEB, (2018). *Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi ve Eylem Planı*. 2014-2018. [<http://hbogm.meb.gov.tr/str/str.html>] web adresinden 12.01.2022 tarihinde erişilmiştir.
- MEB. (2014). Türkiye hayat boyu öğrenme strateji belgesi ve eylem planı. [<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/07/20140716-8-1.pdf>]web adresinden 7.12.2021 tarihinde erişildi.
- Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği (2018, 11 Nisan). Resmi Gazete (Sayı: 30388). Erişim adresi: [<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=24507&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>].
- Nunnally, J. C. (1978). Psychometric Theory (2nd Ed.) New York: McGrawHill.
- Oğuztürk, Ö., Akça, F., Şahin, G. (2011). Üniversite öğrencilerinde umutsuzluk düzeyi ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin bazı değişkenler üzerinde incelenmesi. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, (14), 173-184.
- Okumuş, F., Mete, M., Bakiyev, E. ve Kaçire, İ. (2013). Umutsuzluk, tükenmişlik ve iş memnuniyeti kavramları arasındaki ilişkinin analizi: Eğitim sektöründe bir uygulama. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(47), 191-202.
- Öner, A. (2014). *Hayat boyu eğitimin sağlanmasında halk eğitimi merkezlerinin değerlendirilmesi: Yenişehir halk eğitimi merkezi örneği*. Yüksek Lisans Tezi (Yayınlanmamış), Toros Üniversitesi, Mersin.
- Öner, N. ve Le Compte, A. (1998). *Sürekli durumlu-sürekli kaygı envanteri el kitabı* (2. Baskı). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Özçiftçi, M. (2014). *Sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile eğitim teknolojisi standartlarına yönelik öz yeterliklerinin ilişkisi*. Yüksek Lisans Tezi (Yayınlanmamış), Amasya Üniversitesi, Amasya.

- Özyürek, A. ve Demiray, K. (2010). Yurtta ve ailesi yanında kalan ortaöğretim öğrencilerinin kaygı düzeylerinin karşılaştırılması. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 11(2), 247-256.
- Pala, Ö. F. (2019). *Devlet okulları ve özel okullarda görev yapan öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeye yönelik eğilimlerinin ve görüşlerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi (Yayımlanmamış), Bartın Üniversitesi, Bartın.
- Pamuk, Y., Hamurcu, H. ve Armağan, B. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin incelenmesi (İzmir-Buca örneği). *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 293-316.
- Polat, C. ve Odabaş, H. (2008). Bilgi toplumunda yaşam boyu öğrenmenin anahtarı: bilgi okuryazarlığı. *Küreselleşme, Demokratikleşme ve Türkiye Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı*, 27-30 Mart 2008, Antalya.
- Robichaud, M. ve Dugas, J. M. (2020). *Yaygın kaygı bozukluğu çalışma kitabı* (3. Baskı). İstanbul: Psikonet Yayınları.
- Sakaoğlu, H. H., Orbatu, D., Emiroğlu, M. ve Çakır, Ö. (2020). Covid-19 salgını sırasında sağlık çalışanlarında Spielberg durumluk ve sürekli kaygı düzeyi: Tepecik hastanesi örneği. *Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Dergisi*, 30(ek sayı): 1-9.
- Say, H. (2020). *Özel gereksinimli çocuğa sahip olan ebeveyn ile özel gereksinimli çocuğa sahip olmayan ebeveynlerin umutsuzluk düzeyleri ve yaşam doyumlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi (Yayımlanmamış), İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul.
- Seber, G., Dilbaz, N., Kaptanoğlu, C. ve Tekin, D. (1993). Umutsuzluk ölçeği: Geçerlilik ve güvenilirliği. *Kriz Dergisi*, 1(3), 139-142.
- Sevinç, S. ve Özdemir, S. (2017). Hemşirelik öğrencilerinin kaygı ve umutsuzluk ilişkisi: Kilis örneği. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Derneği*, 19(2), 14-24.
- Sönmez, O. H., Becer, E., Gülen, Ö. ve Madak, E. (2020). 4 haftalık serbest stil yüzme eğitiminde beceri öğreniminin kaygı düzeyi üzerine etkisi. *Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 6(28), 217-222.
- Şahin, B. ve Yıldırım, A. (2019). Yaşlı bireylerde internet kullanımı ile yaşam doyumu, algılanan sosyal destek ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, 12(2), 97-106.
- Şahin, E. N. ve Özçetin Ü. S. Y. (2020). Huzurevinde yaşayan yaşlı bireylerin yaşam doyumu ve umutsuzluk düzeyi. *Mersin Üniversitesi Sağlık Bilim Dergisi*, 13(2), 167-176.
- Şahinöz, A. ve Ayhan, B. A. (2020). Annelerin bebeklik döneminde gelişime ilişkin bilgi ve kaygı düzeylerinin değerlendirilmesi. *Türkiye Çocuk Hastalıkları Dergisi*, (14), 249-257.

- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). Using multivariate statistics (Sixth edition). United States: Pearson Education.
- TDK. (2022). Türk Dil Kurumu Güncel Sözlük. [<https://sozluk.gov.tr/>] web adresinden 22.01.2022 tarihinde erişilmiştir.
- Tektaş, N. (2014). Üniversite mezunlarının kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Dr. Mehmet YILDIZ Özel Sayısı: 243-253.
- Tetik, S. ve Yurtsever, H. (2018). Ön lisans öğrencilerinin umutsuzluk algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 9(21), 39-56.
- Tunca, N., Şahin, A. S. ve Aydın, Ö. (2015). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 432-446.
- Uçar, M. Y. ve Uysal, S. (2019). Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimi, yeterlilik algısı ve sürekli kaygı durumları arasında ilişki. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 72-82.
- Ulaşlı, S. (2020). *Boşanmış kadınların umutsuzluk, duygu düzenleme ve başa çıkma stratejilerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi (Yayımlanmamış), Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşa.
- Umuzdaş, M. S. ve Tök, H. (2020). Müzik öğretmenliği lisans öğrencilerinin çalgı sınavındaki performans kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (özel sayı), 396-410. DOI: 10.21733/ibad.798006.
- Uzuntarla, Y., Cihangiroğlu, N., Ceyhan, S. ve Eroğlu, M. (2015). Üniversite öğrencilerinin sürekli kaygı düzeyleri ile sosyodemografik özellikleri arasındaki ilişkinin analizi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, (4), 156-169.
- Üngüren, E. ve Ehtiyar, R. (2009). Türk ve Alman öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinin karşılaştırılması ve umutsuzluk düzeylerini etkileyen faktörlerin belirlenmesi: turizm eğitimi alan öğrenciler üzerinde bir araştırma. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 4(14), 2093-2127.
- Wagner, D. A. (2015). Learning and literacy: A research agenda for post-2015. *International Review of Education*, 61(3), 327-341.
- Wilcox, R. R. (2012b). Modern statistics for the social and behavioral sciences: A practical introduction. United States: Chapman & Hall/CRC Press.
- Yasa, H. D. (2018). *Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile bilgi okuryazarlığı becerileri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi (Yayımlanmamış), Bartın Üniversitesi, Bartın.

- Yıldırım, M. (2020). *Kadrosuz usta öğreticilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile hayat çapında öğrenme alışkanlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Nevşehir ili rneęi)*.Yüksek Lisans Tezi (Yayımlanmamış), Nięde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Nięde.
- Yılmaz, R. ve Beşkaya, Y. M. (2018). Eğitim yöneticilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile bireysel yenilikçilik düzeylerinin incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakóltesi Dergisi*, 51(1), 159-181.
- Zafer, C. (2019). Cinsiyet ve ekonomik gelir düzeyine göre üniversite öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinin tespiti. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 307-324.

EKLER

EK 1: Kişisel Bilgi Formu

Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Hayat Boyu Öğrenme Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Programı'nda, Dr. Öğr. Üyesi Serpil ÖZDEMİR danışmanlığında, bir tez çalışması yürütülmektedir. Bu çalışma kapsamında Halk Eğitim Merkezi Kursiyerlerinin Umutsuzluk ve Sürekli Kaygı Düzeyleri ile Hayat Boyu Öğrenme Eğilimleri İlişkisinin analizi için, bu anket oluşturulmuştur. Sizin katkılarınız bizim için çok değerlidir.

Katkılarınız için şimdiden teşekkürler.

Araştırmaya gönüllü olarak katılım sağlamaktayım. ☐ Evet ☐ Hayır

➔ 1. Kişisel Bilgiler

1- Cinsiyetiniz	☐ Kadın	☐ Erkek
2- Yaşınız		
3- Çalışıp çalışmadığınız		
4- Eğitim durumu		
5- Çalıştığınız kurum		
6- Aylık geliriniz		
7- Medeni haliniz		
8- Çocuğunuz var mı? Evet,,, (Lütfen sayı belirtiniz.) Hayır		
9- Kimlerle yaşamaktasınız?		
10- Nerede yaşıyorsunuz?		
11- Şu anki katıldığınız kursun adı nedir?		
12- Daha önce halk eğitim merkezlerinde katıldığınız kurslar varsa yazınız		
13- Kursa hangi HEM'de katılmaktasınız?		

EK 2: Beck Umutsuzluk Ölçeği

Aşağıda geleceğe ilişkin düşünceleri ifade eden bazı cümleler verilmiştir. Lütfen her bir ifadeyi okuyarak, bunların size ne kadar uygun olup olmadığına karar veriniz. Okuduğunuz ifade size uygun ise “Evet”, uygun değil ise “Hayır” ifadesinin altındaki kutunun içine (X) işareti koyunuz.		
	Sizin için uygun mu?	
	EVET	HAYIR
1. Geleceğe umut ve coşkuyla bakıyorum.		
2. Kendim ile ilgili şeyleri düzeltemediğime göre çabalamayı bıraksam iyi olur.		
3. İşler kötüye giderken bile her şeyin hep böyle kalmayacağını bilmek beni rahatlatıyor.		
4. Gelecek on yıl içinde hayatımın nasıl olacağını hayal bile edemiyorum.		
5. Yapmayı en çok istediğim şeyleri gerçekleştirmek için yeterli zamanım var		
6. Benim için çok önemli konularda ileride başarılı olacağımı umuyorum.		
7. Geleceğimi karanlık görüyorum.		
8. Dünya nimetlerinden sıradan bir insandan daha fazla yararlanacağımı umuyorum		
9. İyi fırsatları yakalayamıyorum. Gelecekte yakalayacağıma inanmam için de hiçbir neden yok.		
10. Geçmiş deneyimlerim beni geleceğe iyi hazırladı.		
11. Gelecek benim için hoş şeylerden çok tatsızlıklarla dolu görünüyor		
12. Gerçekten özlediğim şeylere kavuşabileceğimi umuyorum.		
13. Geleceğe baktığımda şimdikine oranla daha mutlu olacağımı umuyorum.		
14. İşler bir türlü benim istediğim gibi gitmiyor.		
15. Geleceğe büyük inancım var.		
16. Arzu ettiğim şeyleri elde edemeyeceğime göre bir şeyler istemek aptallık olur.		
17. Gelecekte gerçek doyuma ulaşmam imkânsız gibi.		
18. Gelecek bana bulanık ve belirsiz görünüyor.		
19. Kötü günlerden çok, iyi günler bekliyorum		
20. İstediğim şeyleri elde etmek için çaba göstermenin gerçekten yararı yok, nasıl olsa onu elde edemeyeceğim.		

EK 3: Sürekli Kaygı Ölçeği

Aşağıda kişilerin kendilerine ait duygularını anlatmada kullandıkları bir takım ifadeler verilmiştir. Her ifadeyi okuyun, sonra da genelde nasıl hissettiğinizi ifadelerin sağ tarafındaki parantezlerden uygun olanını işaretlemek suretiyle belirtin. Doğru ya da yanlış cevap yoktur. Herhangi bir ifadenin üzerinde fazla zaman sarf etmeksizin genel olarak nasıl hissettiğinizi gösteren cevabı işaretleyin.

		Hemen hemen hiçbir zaman	Bazen	Sık sık	Hemen her zaman
21	Genellikle keyfim yerindedir.	1	2	3	4
22	Genellikle çabuk yorulurum	1	2	3	4
23	Genellikle kolay ağlarım	1	2	3	4
24	Başkaları kadar mutlu olmak isterim.	1	2	3	4
25	Çabuk karar veremediğim için fırsatları kaçırırım	1	2	3	4
26	Kendimi dinlenmiş hissediyorum.	1	2	3	4
27	Genellikle sakin, kendine <u>hakim</u> ve soğukkanlıyım.	1	2	3	4
28	Güçlüklerin yenemeyeceğim kadar biriktiğini hissedirim.	1	2	3	4
29	Önemsiz şeyler hakkında endişelenirim.	1	2	3	4
30	Genellikle mutluyum.	1	2	3	4
31	Her şeyi ciddiye alır ve endişelenirim.	1	2	3	4
32	Genellikle kendime güvenim yoktur	1	2	3	4
33	Genellikle kendimi emniyette hissedirim	1	2	3	4
34	Sıkıntılı ve güç durumlarla karşılaşmaktan kaçırırım.	1	2	3	4
35	Genellikle kendimi hüzünlü hissedirim.	1	2	3	4
36	Genellikle hayatımdan memnunum.	1	2	3	4
37	<u>Olur</u> olmaz düşünceler beni rahatsız eder	1	2	3	4
38	Hayal kırıklıklarını öylesine ciddiye alırım ki hiç unutamam.	1	2	3	4
39	Aklı başında ve kararlı bir insanım.	1	2	3	4
40	Son zamanlarda kafama takılan konular beni tedirgin ediyor	1	2	3	4

EK 4: Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği

HAYAT BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİ ÖLÇEĞİ

Aşağıda hayat boyu öğrenme eğilimlerini ifade eden bazı cümleler verilmiştir. Lütfen her bir ifadeyi okuyarak, bunların size ne kadar uygun olup olmadığına karar verip o doğrultuda işaretleyiniz.

Çok Uyuyor	Kısmen Uyuyor	Çok Az Uyuyor	Çok Az Uymuyor	Kısmen Uymuyor	Hiç Uymuyor
6	5	4	3	2	1

	Çok Uyuyor	Kısmen Uyuyor	Çok Az Uyuyor	Çok Az Uymuyor	Kısmen Uymuyor	Hiç Uymuyor
1. Kendimi geliştirmek için farklı alanlarda yeni bilgi ve beceriler geliştirmek tam bana göredir.	6	5	4	3	2	1
2. Kişisel gelişimimi sağlayacağıma inanırsam her türlü bilgiyi kolaylıkla öğrenebilirim.	6	5	4	3	2	1
3. Hayattaki öncelikli hedeflerimden birisi de sürekli yeni bilgi ve beceriler kazanarak kişisel gelişimimi arttırmaktır.	6	5	4	3	2	1
4. Yeterli maddi olanaklara sahip olsam da, kişisel gelişimim için yeni bilgi ve beceriler kazanmaya devam ederim.	6	5	4	3	2	1
5. Sürekli yeni şeyler öğrenmek benim için bir tutkudur.	6	5	4	3	2	1
6. Yeni bilgi ve beceriler öğrenme konusunda arkadaşlarıma göre daha istekliyim.	6	5	4	3	2	1
7. Zamanımın büyük bir kısmını öğrenmek amacıyla araştırma yapmaya harcamak hoşuma gider.	6	5	4	3	2	1
8. Programım yoğun olsa bile, kendi kendime yeni bilgi ve beceriler öğrenmek için fırsat yaratırım.	6	5	4	3	2	1
9. Yeni bilgi ve beceriler öğrenebilmek için özel harcamalarından pay ayırırım.	6	5	4	3	2	1
10. Herhangi bir zorunluluk olmadan yeni bilgi ve beceriler kazanmak için kendiliğimden çabalarım.	6	5	4	3	2	1
11. Öncelikli hedeflerimi gerçekleştirirken bunlarla ilgili olmayan yeni bilgi ve beceriler de kazanmaya çalışırım.	6	5	4	3	2	1

	Cok Uyuyor	Kismen Uyuyor	Cok Az Uyuyor	Cok Az Uyuyor	Kismen Uyuyor	Hiç Uyuyor
12. Öğrendiğim konuzor ve karmaşık olsa da onu eniyi biçimde öğrenmek için çabalarım.	6	5	4	3	2	1
13. Mesleğimle ilgili olmayan konularda yeni bilgi ve beceriler kazanmanın bana yararı olacağına inanmam.	6	5	4	3	2	1
14. Sadece kişisel gelişimimi sağlamak için sürekli yeni bilgi ve beceriler kazanmak bana anlamsız gelir.	6	5	4	3	2	1
15. Çevremdekilerin öğrenme sürecime yapacakları katkıları önemsemem.	6	5	4	3	2	1
16. Zorunlu hâller dışında mesleğimle ilgili bilgi kaynaklarını kullanmam.	6	5	4	3	2	1
17. Mesleğimle ilgili yeni karşılaştığım bir bilgi veya beceriyi öğrenmekte zorlanacağımı düşünüyorum.	6	5	4	3	2	1
18. Öğrendiklerimle ilgili olarak kendi kendimi değerlendimem yeni konuları öğrenmeme engel olur.	6	5	4	3	2	1
19. Zorunlu değilsem (sınav, proje vb. için) zamanımı araştırma yaparak kaybetmek istemem.	6	5	4	3	2	1
20. Kişisel gelişimim için harcayacağım zamanı sevdiğilerimle birlikte geçirmeyi tercih ederim.	6	5	4	3	2	1
21. Öğrendiğim konudan sorumlu değilsem (seminer vs. varsa) eksikliklerimi tamamlamak için çaba harcamayı gerekli görmem.	6	5	4	3	2	1
22. Zorunlu olmadıkça sadece yeni şeyler öğreneceğim diye kurs ve seminerlere katılmanın bana zaman kaybettireceğini düşünürüm.	6	5	4	3	2	1
23. Sadece merak ediyorum diye bir konuyu öğrenmek için vakit ayırmam.	6	5	4	3	2	1
24. Kütüphanelerin sıkıcı yerler olduğunu düşünürüm.	6	5	4	3	2	1
25. Zorunlu hâller dışında yeni şeyler öğrenmek için çaba harcamak yerine, hobilerimle ilgilenmeyi tercih ederim.	6	5	4	3	2	1
26. Eğer beni maddi olarak sıkıntıya düşürecekse yeni bilgi ve beceriler öğrenmek için çaba harcamak istemem.	6	5	4	3	2	1
27. Sürekli yeni bilgi ve beceriler öğrenmek zorunda hissetmek beni rahatsız eder.	6	5	4	3	2	1

EK 5: Beck Umutsuzluk Ölçeği İzni

EK 6: Sürekli Kaygı Ölçeği İzni

EK 8: Etik Kurul Onayı

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu
ONAY BELGESİ

Protokol No:	2019-153
Araştırmanın Başlığı:	"Halk Eğitim Merkezleri Kursiyerlerinin Umutsuzluk ve Sürekli Kaygı Düzeyleri ile Hayat Boyu Öğrenme Eğilimleri İlişkisi"
Proje Yürütücüsü:	Hatice Kübra CEVİZ
Başvuru Formunun Geliş Tarihi:	21.06.2019
Karar Tarihi:	12.07.2019

EK 9: Araştırma Uygulama İzni

T.C.
BARTIN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 64441482-20-E.18967885
Konu : Araştırma İzni (Hatice Kübra CEVİZ)

03.10.2019

MÜDÜRLÜK MAKAMINA

- İlgi : a) M.E.B Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 22/08/2017 tarih ve 12607291 sayılı yazı ekindeki 2017/25 No'lu Genelge.
b)Müdürlük Makamından alınan "Araştırma Değerlendirme Komisyonu Kurulması" konulu 25/06/2019 tarih ve 12175186 sayılı Olur.
c)Bartın Üniversitesi Genel Sekreterlik 24/06/2019 tarih ve 1900073396 sayılı yazısı.

Bartın Üniversitesi Genel Sekreterliği Yazı İşleri Şube Müdürlüğü'nün ilgi (c) yazısı ile Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi 29104455752 T.C. No'lu Hatice Kübra CEVİZ'in "**Halk Eğitim Merkezi Kursiyerlerinin Umutsuzluk ve Sürekli Kaygı Düzeyleri ile Hayat Boyu Öğrenme Eğilimleri İlişkisi**" konulu yüksek lisans tez çalışmasına veri toplamak için İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı Halk Eğitim Merkezlerinde ilgi (c) yazı ekinde belirtilenler doğrultusunda veri toplama araçlarını uygulama talebi bildirilmiştir.

İlgi (c) yazı gereği yapılmak istenen Anket Uygulama Çalışma İzninin ilgi (a) 2017/25 No'lu Genelge kapsamında "Araştırma ve Değerlendirme Komisyonu"na değerlendirilmiş ve uygun bulunmuştur.

Söz konusu yüksek lisans tez çalışmasına veri sağlamak için ilgi yazı (c) eki doğrultusunda İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı Halk Eğitim Merkezlerinde öğrencilerin eğitim-öğretimini aksatmamak şartı ile anket uygulayabilmesi hususunu;

Olur'larınıza arz ederim.

İsa KIRAL
Müdür Yardımcısı

OLUR
03.10.2019

Bilal Yılmaz ÇANDIROĞLU
Milli Eğitim Müdürü

Adres: Göl Bucağı Mh. 4 nolu Çevre Yolu /BARTIN
Elektronik Ağ: bartin.meb.gov.tr
e-posta:

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 3a81-0e17-33e7-6+dc-9e4b kodu ile teyit edilebilir.